

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2005-2006

4 NOVEMBER 2005

VGC-BELEIDSPANNEN 2006-2010

CULTUUR LOKAAL CULTURBELEID CULTUURCENTRUM-BRUSSEL HOOFDSTEDELIJKE OPENBARE BIBLIOTHEEK STREEKGERICHT BIBLIOTHEEKBELEID

in uitvoering van het decreet van 13 juli 2001
houdende de realisatie van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid

INLEIDING

2004 was het jaar van de Europese en Gewestverkiezingen.

Het Vlaams decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid voorziet dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) in het jaar erna haar beleidsplannen Cultuur opmaakt.

Het nieuwe VGC-College kreeg op 19 juli 2004 het vertrouwen van de VGC-Raad na goedkeuring van het zomerakkoord 2004-2009.

Dit akkoord werd, per beleidsdomein, geconcretiseerd in beleidsbrieven, uitgaande van de betrokken Collegeleden

De **Beleidsbrief 2005-2009 Cultuur-Jeugd-Sport** werd op 22 april 2005 besproken in de VGC-Raad. en vormt de basis voor de VGC-Beleidsplannen 2006-2010 Cultuur, Lokaal Cultuurbeleid, Cultuurcentrum-Brussel, Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek en Streekgericht Bibliotheekbeleid.

Het gewest presteert vanuit economisch standpunt zeer goed, en is ook een zeer belangrijke ontwikkelingspool voor de andere gewesten, maar aan de andere kant wordt een groot deel van zijn bevolking uitgesloten van deze economische rijkdom.

Zowel de inkomensevolutie als de evolutie van de tewerkstelling wijzen op **een toenemende sociaal-economische dualisering**. Zij bevestigen het verhaal van het rijke en arme spoor dat zich zichtbaar door deze stad trekt. Deze dualisering trekt zich door naar de cultuurbeleving in verschillende sub-groepen: sociaal-economische drempels zorgen voor culturele drempels.

Bestuurlijk kende Brussel in de periode 2003-2005, bij de Gewestverkiezingen van 13 juni 2004 een uitbreiding van het aantal parlementsleden en afzonderlijke lijsten voor de 17 Vlaams-Brusselse parlementsleden voor de VGC-Raad en de 6 voor het Vlaams Parlement;

Het cultuurbeleid van de VGC is voorwaardenscheppend en richt zich zowel op de cultuurbeleving van het individu als die van de gemeenschappen. De VGC heeft daarbij een drievoudige rol:

- als bruggenhoofd van de Vlaamse Gemeenschap om haar beleid in Brussel mogelijk te maken;
- als hoofdstedelijke overheid en mogelijke partner van de Franse Gemeenschap(scommissie), die stimulerend en sturend optreedt ten aanzien van lokale besturen of actoren;
- als lokale actor zelf die naast of in plaats van de Gemeenten optreedt.

De beleidsbrief 2005-2009 Cultuur-Jeugd-Sport geeft aan wat bestendig wordt in het beleid en waar veranderingen worden doorgevoerd of het bestaande aan een onderzoek wordt onderworpen.

Er worden hier, na overleg met de gemeenten, met de administratie, en met de betrokken actoren **vijf beleidsplannen** gepresenteerd:

- Cultuur met als deelterreinen: het Algemeen Cultuurbeleid, de Kunsten, de Musea en het Erfgoed, het Cultureel Stedelijk Beleid en het Sociaal-Cultureel Werk,
- het Lokaal Cultuurbeleid,
- het Cultuurcentrum-Brussel,
- de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek,
- het Streekgericht Bibliotheekbeleid.

Voor elk domein of deeldomein worden **de missie, de beleidsdoelstellingen, acties en middelen** uitgeschreven.

De Beleidsplannen werden getoetst aan de visie van de lokale actoren en voor advies voorgelegd aan de raad van beheer van de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek, de Adviesraad Streekgericht Bibliotheek Beleid en de VGC-advieswerkgroepen Volksontwikkeling en Kunsten.

Deze teksten zijn voorlopig. Vlaanderen bereidt immers een decreet planlastvermindering voor, dat de basis zal vormen voor aanpassingen aan de bestaande decreten voor lokaal jeugdbeleid en lokaal cultuurbeleid, én van het nieuwe decreet voor het lokale sportbeleid.

In de drie decreten zullen dezelfde principes gehanteerd worden, zodat het lokaal beleid op vlak van cultuur, jeugd en sport homogener wordt. Die principes zijn:

- een vaste voorafname op het globale budget voor de uitvoering van de verschillende decreten;
- een aanpassing van de planningsinstrumenten, en beperking van de planlast door:
 - eenzelfde timing binnen de decreten;
 - een beperking van de opvolgings-administratie;
 - een planning gebaseerd op inspraak en overleg;
 - een verschuiving van een instellingenbeleid naar een doelstellingenbeleid;
 - verschuiving van resultaatsverbintenissen naar inspanningsverbintenissen.
- een plaats voor Brusselse gemeenten, waarbij dezelfde principes gehanteerd worden als die voor de relatie tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VGC op het vlak van inspraak, doelstellingenbeleid, inspanningsverbintenissen en planlastvermindering.

Net de manier waarop de plaats van de gemeenten in Brussel moet ingevuld worden, is nog het voorwerp van overleg met de Vlaamse Gemeenschap én met de Brusselse gemeenten. Deze beleidsplannen zullen daarom in de loop van 2006 bijgestuurd worden, rekening houdend met:

- de afstemming van het lokale cultuurbeleid op het lokale jeugdbeleid en sportbeleid;
- de resultaten van het publieksonderzoek en de audit van de gemeenschapscentra en de gevolgen daarvan voor de lokale inbedding van de centra;
- de beperkingen van de investeringskredieten en de gevolgen van het investeringsplan op de uitbouw van lokale gemeenschapsvoorzieningen.

DEEL I: SITUATIESCHETS

1. SOCIAAL-DEMOGRAFISCHE KENMERKEN¹

Tot het begin van de jaren '90 werd Brussel geconfronteerd met een sterke daling van het bevolkingsaantal, maar sindsdien is er weer een uitgesproken stijging waar te nemen.

Tussen 1997 en 2004 nam de Brusselse bevolking toe met 50.000 inwoners. Op 1 januari 2004 telde Brussel **999.899 inwoners**, hetzij 9,6 % van de totale bevolking van België.

Deze **stijging** is enerzijds toe te schrijven aan het positieve migratiesaldo, de regularisatieprocedures die voor Brussel verhoudingsgewijs veel hoger lagen dan voor de andere twee gewesten maar anderzijds ook aan het geboorteoverschot.

Het Brussels Gewest kent een sterke bevolkingsstijging in de middelste leeftijdscategorieën en bij de jongeren: de bevolking op arbeidsleeftijd. De vergrijzing van de bevolking die waargenomen wordt in de andere gewesten, zal ook het Brussels Gewest treffen, maar later.

Een aantal specifieke kenmerken van de sociaal-demografische situatie:

- De Brusselse bevolking is samengesteld uit twee onderscheiden componenten: de Belgische bevolking en de bevolking van vreemde nationaliteit.
- Een mozaïek van vreemde nationaliteiten: de vreemde bevolking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vormt een zeer heterogene groep. 53,9 % van de buitenlanders hebben de nationaliteit van een EU-lidstaat.
- Sinds 1980 verminderde de Belgische bevolking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanzienlijk, terwijl het aandeel van de vreemdelingen toenam. Deze trend lijkt nu omgebogen.
- Het proces van suburbanisatie houdt aan.
- Meer (niet-klassiek) huishoudens: bijna de helft van alle woningen wordt slechts door één persoon bewoond.²

2. SOCIAAL-ECONOMISCHE KENMERKEN³

2.1. Het economisch weefsel⁴

Op 30 juni 2001 telde het Brussels gewest **33.681 ondernemingen**, of 13 % van alle vestigingen van het land.

Ook al is een groot deel van de werkgelegenheid aan de zeer grote bedrijven toe te schrijven, de kleine bedrijven (>5 werknemers) laten zich niet onbetuigd (66 % of 22.247 bedrijven). In het geheel van de tewerkstelling zijn zij slechts goed voor 7,3 % van de werknemers. De 79 grootste bedrijven (<1000 werknemers), die maar 0,2 % van de vestigingen uitmaken zorgen voor 24,1 % van de arbeidsplaatsen.

In vergelijking met de twee andere gewesten wordt het Brussels economisch weefsel in grote mate gedomineerd door **de tertiaire sector. 88,6 % vestigingen** behoren tot deze sector.

Het Brussels gewest is het enige gewest dat gekenmerkt wordt door **een emigratie van zijn ondernemingen** naar de andere twee gewesten die niet gecompenseerd wordt door een immigratie van productie-eenheden.

¹ De sociaal-demografische en sociaal-economische analyse zijn gebaseerd op "Analyse van de socio-economische toestand van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest", Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties, december 2004, 13p. Deze studie diende als basisdocument voor het "Contract Economie-Tewerkstelling Brussel 2005-2010", dat de Brusselse regering in maart 2005 afsloot met de sociale partners.

² Ibidem W. De Lannoy e.a., p22.

³ De sociaal-demografische en sociaal-economische analyse zijn gebaseerd op "Analyse van de socio-economische toestand van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest", Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties, december 2004, 13p.

⁴ Gegevens overgenomen uit hoofdstuk 2: Demografie van de bedrijven, uit "Evolutie van de Brusselse arbeidsmarkt: tussen dynamisme en dualiteit", Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties, november 2003, p.23-36..

2.2. De werkgelegenheid

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt **650.000 jobs**⁵ (of meer dan 17,2 %⁶ van de Belgische arbeidsplaatsen) op zijn grondgebied, waardoor de hoofdstad het belangrijkste tewerkstellingsgebied van het land is. Bijna één vijfde (19,2 %) van de Belgische welvaart wordt in het Brussels gewest gecreëerd.⁷

Voor het Brussels gewest gelden een aantal opvallende kenmerken⁸:

- slechts één vijfde (19,7 %) van de arbeidsplaatsen wordt onderverdeeld in de categorie handenarbeid, tegenover 38,1 % van de Belgische arbeidsplaatsen,
- 88,9% van de jobs situeren zich in de tertiaire sector, tegenover 74,4 % voor België;
- de openbare sector is goed voor 37,1 % van de tewerkstelling, voor het land is dit 30,2 %.

Het meest opvallende kenmerk is echter dat van de 650.000 Brusselse arbeidsplaatsen er slechts **43,3 %** worden ingenomen door inwoners van het Brussels gewest.⁹

*“ Voor Vlaanderen is Brussel de belangrijkste werkgelegenheidsstad. Ongeveer 250.000 Vlaamse werknemers verdienen er hun brood, terwijl dat er in Antwerpen bijvoorbeeld zo'n 234.000 zijn. ”*¹⁰

2.3. Werkloosheid

In juni 2002 was **22,2 %** van de Brusselse beroepsbevolking werkloos. Hoewel minder dan 1 op 10 inwoners in het Brussels gewest woont, vertegenwoordigen de Brusselse werkzoekenden 16,6 % van de Belgische werkzoekenden.

Een aantal kenmerken¹¹

- De Brusselse werkloosheid kent een groot aantal laaggeschoolde werkzoekenden.
- De jongeren zijn eveneens in grote mate het slachtoffer van de werkloosheid aangezien zij een werkloosheidsgraad van **33 %** laten noteren.
- Een belangrijk deel van de werkzoekenden is van vreemde nationaliteit. 60 % van de werkzoekenden heeft de Belgische nationaliteit, 11 % is afkomstig uit de EU en 29 % is niet afkomstig uit de Unie.
- In een belangrijk deel van het Brussels gewest vinden wij concentraties terug van bevolkingsgroepen die het meest getroffen zijn door werkloosheid: jongeren, allochtonen, laaggeschoolden, arbeiders. De residentiële segregatie versterkt de werkloosheid in deze wijken: rem om menselijk kapitaal te vinden, gebrek aan voorbeelden van sociaal welslagen, verslechtering van sociale netwerken (belang van relaties als kanaal om werk te vinden), stigmatisering van bepaalde wijken bij de werkgevers, ...

2.4. Besluit: de Brusselse paradox.

Het Brussels Gewest kent een paradoxale socio-economische context.

In 2001 droeg Brussel voor 19,2 % bij tot de toegevoegde waarde van het land.

Uitgedrukt in rijkdom per inwoner vormt Brussel veruit het eerste gewest van het land en een van de eerste gewesten van Europa.

Door het BBP (Bruto Binnenlands Product) per gewest te gaan vergelijken met het beschikbaar inkomen per gewest, daalt het aandeel voor het Brussels Gewest **van 19,2 % naar 9,5 %**.

⁵ Het cijfer 650.000 wordt geciteerd door het Observatorium in een studie van december 2004. Meer gedetailleerde cijfers van 2001 gaven 376.792 jobs in de privé-sector en 222.401 jobs in de openbare sector. De zelfstandigen zouden goed zijn voor een 50 à 60.000 arbeidsplaatsen.

⁶ Ibidem, Evolutie ..., p.133

⁷ Ibidem, Evolutie ..., p.133

⁸ Ibidem, Evolutie ..., p.134-135

⁹ Ibidem, Evolutie ..., p.135

¹⁰ Brussel – Vlaanderen, Het kapitale netwerk, VEV-Comité Brussel, juni 2001, p. 5

¹¹ Evolutie, ibidem, p.68

Dit illustreert dus dat het Brussels Gewest voor een groot deel bijdraagt aan de nationale productie, maar dat het daar, in termen van beschikbaar inkomen, slechts een deel van de vruchten van plukt.

Een groot deel van de Brussels “rijkdom” verdwijnt met de pendelaars naar het Vlaamse en Waalse Gewest en meer bepaald naar de twee rijkste provincies van het land: Waals- en Vlaams-Brabant.¹²

De **sociale indicatoren** daarentegen, zoals de werkloosheidsgraad, het gemiddeld inkomen per inwoner of het aantal leefloontrekkers wijzen duidelijk op de **bestaansonzekerheid bij een groot deel van de bevolking in Brussel.**

De Brusselse paradox:

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dus, tegenstrijdig genoeg,

- aan de ene kant een gewest dat aantrekkelijk is vanuit economisch standpunt (productie, investering, interne werkgelegenheid) en een zeer belangrijke ontwikkelingspool ook voor België, maar
- aan de andere kant wordt een groot deel van de bevolking uitgesloten van deze economische rijkdom.

Binnen het Brussels Gewest bestaat er dus een grote tweedeling tussen economische evolutie en sociale evolutie.

Deze sociale evolutie wordt als volgt beschreven in het “9de Armoederapport Brussels Hoofdstedelijk Gewest”.

*“ De beschikbare armoede-indicatoren wijzen in geen geval op een vermindering van de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze bevestigen de vaststellingen van de vorige armoederapporten. Het is niet de vergrijzing die zorgen baart voor de toekomst van Brussel, maar wel **het grote aandeel jonge mensen zonder toekomstperspectieven, de grote verschillen tussen arm en rijk, de hoge verwachtingen naar de sociale sector in vergelijking met de beschikbare middelen en het ontbreken van een gecoördineerd armoedebeleid.**”*

*“ Meer dan de helft van de Brussels huishoudens hebben meer uitgaven dan inkomsten. Veel Brusselaars worden getroffen door overmatige schuldenlast. Dat heeft een belangrijke invloed op het dagelijks leven van de mensen en bijgevolg ook op het sociale leven. (...) **Een groot deel van de Brusselaars beschikt niet over een voldoende inkomen om waardig te leven.**”¹³*

Deze gegevens bevestigen wat wij reeds in het Beleidsplan Cultuur 2003-2005 schreven:

“Zowel de inkomensevolutie als de evolutie van de tewerkstelling bevestigen een toenemende sociaal-economische dualisering. Zij bevestigen het verhaal van het rijke en arme spoor dat zich zichtbaar door deze stad trekt. Deze dualisering trekt zich door naar de cultuurbeleving in verschillende subgroepen, waartussen de culturele afstanden bijzonder groot zijn.”¹⁴

Het is een illusie te denken dat men via een cultuurbeleid de sociaal-economische dualisering in de samenleving kan oplossen.

Dit wil niet zeggen dat dit beleid aan de kant moet gaan staan. Iedereen heeft recht¹⁵ op cultuur.

Werken aan de cultuurparticipatie van maatschappelijk kwetsbare groepen heeft positieve effecten.

Onderzoek toont aan dat participatie een positieve impact heeft op persoonlijke ontwikkeling, sociale cohesie, gemeenschapsvorming en zelfdeterminatie, lokaal imago en lokale identiteit, verbeelding en visie, gezondheid en welzijn.¹⁶

Via een goed uitgewerkt communicatiebeleid, concrete ondersteunende maatregelen en tegemoetkomingen, een goede educatieve omkadering van het cultureel aanbod, een aantal

¹² Zie “De sociaal-economische belangengemeenschap Vlaanderen/Brussel: aanzet tot omschrijving van de problematiek”, SERV, Brussel, 1998, 112p.

¹³ Samenvatting 9de Armoederapport Brussels Hoofdstedelijk Gewest, april 2004, p.11.

¹⁴ Beleidsplan Cultuur 2003-2005, VGC-Raad, 18 oktober 2002, p.8.

¹⁵ Zie artikel 23 van de Belgische Grondwet.

¹⁶ Zie Ine Vos, Cultuurparticipatie en maatschappelijk kwetsbare groepen, Een proeve van scherpstelling, Brussel, december 2003, 39p.

betekenisvolle sociaal-artistieke projecten kan het VGC-beleid bijdragen tot de cultuurparticipatie van deze groepen.

Dit gegeven wordt verder uitgewerkt in deel II: Visie op het VGC-cultuurbeleid.

3. DE STEDELIJKE RUIMTE .

Het Brussels hoofdstedelijk gewest¹⁷ is bij wet begrensd en leeft bestuurlijk binnen de grenzen van de 19 Brusselse gemeenten, maar sociologisch deint het zeer ver uit.

Zijn voorzieningsfuncties als stadsgewest - wonen, werken, school lopen, gezondheidszorg, inkopen verrichten, recreatie en cultuurbeleving - zijn uitgespreid over een veel groter gebied dan de kernstad van 19 gemeenten. Deze stedelijke ruimte bevat 35 gemeenten.¹⁸

In feite ontstaat hierdoor op heel wat maatschappelijke terreinen er een onderlinge vorm van afhankelijkheid tussen de gewesten of anders gesteld “een belangengemeenschap”.

Respectievelijk in 1998 en in 1999 publiceerden de SERV (de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen als de CESRW (de Conseil Economique et Social de la Région Wallonne) een studie over respectievelijk “de belangengemeenschap” en “la coopération” met Brussel.¹⁹

In 2000 bracht de ESRBHG (de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) zijn eigen analyses en reflecties in een document 'Brussel Metropool'.

Kerngedachte van deze studie: *“Het beperkte grondgebied van de betrokken hoofdstedelijke ruimte en de nauwe onderlinge relaties tussen de Brusselse, Vlaamse en Waalse partijen van deze ruimte brengen met zich mee dat geen van de drie Gewesten op zich een beleid kan uitstippelen en met succes kan voeren zonder met de keuzes van de andere twee rekening te houden.*

*Bijgevolg lijken een nauwer overleg en samenwerking tussen de drie partijen van de hoofdstedelijke ruimte absoluut noodzakelijk om op basis van een win-win strategie en het respect van de identiteit van elke entiteit, beleidsvormen te ontwikkelen, die gunstiger zouden zijn voor elk van de betrokken partijen”*²⁰

Pogingen om deze belangengemeenschap concreet vorm te geven in een gemeenschappelijk standpunt tussen de sociale gesprekpartners, mislukten... De evolutie van het Gen en het nakend samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en Brusselse Ministers van Werk, zijn hoopvolle stappen in de erkenning van het feit dat het gewest groter is dan het Gewest.

Waar we vanuit economisch standpunt kunnen spreken van een belangengemeenschap kunnen we vanuit een stedelijke visie op cultuurbeleid spreken van een gemeenschappelijke culturele ruimte. Ook die is groter dan Brussel zelf.

¹⁷ Voor de definitie van het begrip stadsgewest wordt verwezen naar een hele reeks studies o.m. van Prof. Dr. H. Van der Haegen van het Leuvense Instituut voor Sociale en Economische Geografie. Meer recent is er het “Witboek: de eeuw van de stad. Over stadsrepublieken en rastersteden.” (Brussel, 2003, 238p.) als één van de basisdocumenten voor het Vlaamse Stedenbeleid

¹⁸ Carole Dembour, “Quelles frontières pour l’Agglomération Bruxelloise ? », juni 2004, p.27.

¹⁹ Gegevens overgenomen uit het Activiteitenverslag van de SERBHG 1998-2001.

²⁰ Ibidem Activiteitsverslag ..., p.23-27

4. DE SITUATIE OP GEMEENTELIJK NIVEAU

Brussel is de hoofdstad van Vlaanderen, de Franstalige gemeenschap, het federale België en van Europa. Brussel is geëvolueerd tot het derde gewest van België met gelijkaardige bevoegdheden als de twee andere gewesten.

Na de jongste staatshervorming is de Vlaamse vertegenwoordiging in de schepencolleges reeds verbeterd. In 15 van 19 schepencolleges is er een Vlaamse aanwezigheid.”²¹

Hoe is de huidige sociaal-economische situatie van de Brusselse gemeenten?²²

Op basis van een recente studie van de Dexiabank²³ over de **gemeentefinanciën**²⁴ komt de Vereniging van de Stad en Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (VSGB)²⁵ tot het volgende besluit: *“Zonder dat er evenwel een veralgemeende ontsporing of een gebrek aan nauwkeurigheid is in het beheer van de uitgaven, zien de Brusselse gemeenten hun reserves wegsmelten. De oorzaak daarvan is een geleidelijke vermindering van hun inkomsten, die ondermeer toe te schrijven zijn aan maatregelen die door andere beleidsniveaus genomen worden en de onmogelijkheid om bepaalde uitgaven waarop zij weinig vat hebben te drukken, waarvan wij in het bijzonder de overdrachten naar de politiezones en OCMW’s vermelden.*

Om het hoofd te bieden aan die realiteit en de talrijke uitdagingen voor de toekomst hebben de Vlaamse gemeenten een structurele oplossing aangereikt gekregen door de hervorming van het Gemeentefonds, de Waalse gemeenten hebben een voorlopige adempauze gekregen dankzij het Tonusplan. En de Brusselse gemeenten? Die nemen een duikvlucht ...”

In een rapport²⁶ van de Brusselse regering wordt over “een verontrustende verslechtering” gesproken.

- *“de voorbije tien jaar werden gekenmerkt door een verslechtering van de financiële toestand van de Brusselse gemeenten”²⁷, doordat de uitgaven sneller stegen dan de inkomsten.*
- *“de reserves van de gemeentelijke entiteit zijn tussen 1997 en 2003 met een derde verminderd, van een bedrag van ruim 300 miljoen € tot minder dan 200 miljoen”²⁸*
- *“als er niet ingrijpend wordt opgetreden, kunnen de gemeenten vanaf 2006 of 2007 te kampen krijgen met een globaal tekort”²⁹*
- *“Er zijn nog steeds grote verschillen voor wat betreft de inkomsten- en uitgavenstructuur van de 19 gemeenten.”³⁰*

Eén van de redenen³¹ van “een stagnering van de inkomsten” is “de relatieve verarming van de Brusselaars” waardoor de uitgaven groeien omdat de gemeenten hun dotatie aan het OCMW moeten verhogen gezien de toenemende armoede.

Dit gegeven leidt ons terug naar de Brusselse paradox: ondanks het feit dat in het Brussels Gewest heel wat rijkdom wordt geproduceerd, beschikt een groot deel van de Brusselaars niet over een voldoende inkomen om waardig te leven.

²¹ Beleidsplan Cultuur 2003-2005, ibidem, p.11

²² Zie ook M. De Villers, A.Lambert, S.Thys en V.Jumeau, “Analyse van het socio-economisch weefsel van de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Ondernemingen-Twerkstelling-Werkloosheid,” Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en Kwalificaties, Oktober 1999, 90p.

²³ Lokale Financiën, Dexiabank, juni 2005, 44p

²⁴ Zie ook Joost Vaesen, De financieel-politieke relatie tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Brusselse gemeenten, 1994-2001: analyse van de gewestelijke fondsen en toelagen voor de Brusselse gemeenten in Els Witte e.a. De Brusselse negentien gemeenten en het Brussels model, Brussel, 2003, p.557-584.

²⁵ Céline Maertens, De Brusselse financiën: kop onder water, VSGB, Nieuwsbrief -Brussel, nr.3, juni 2005.

²⁶ Toestand van de Brusselse Gemeentefinanciën, 1995-2004, “Een verontrustende verslechtering”, Kabinet van de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 27 mei 2005, 35p.

²⁷ Toestand, ibidem, p.11.

²⁸ Toestand, ibidem, p.9.

²⁹ Toestand, ibidem, p.32.

³⁰ Toestand, ibidem, p.32.

³¹ De inkomsten verminderen ook omwille van een te zwakke toename van de grondbelasting, een ontoereikende toename van de algemene dotatie aan de gemeenten en een stagnering van de financiële inkomsten.

Ook hier zijn er duidelijke verschillen tussen de gemeenten, zoals door enkele voorbeelden geïllustreerd wordt:

- De opcentiemen op de personenbelasting: *“één centiem levert Sint-Joost 11€ op per inwoner, tegenover Sint-Pieters-Woluwe 42€.”*³²
- *“Over de periode 1995-2004 gaf SintPieters-Woluwe gemiddeld 82,2€ per jaar en per inwoner uit voor zijn OCMW, Sint-Joost-ten-Node besteedde 307,2€.”*³³
- In juni 2002 was 22,2 % van de Brusselse bevolking werkloos. De gemiddelde werkloosheidsgraad bij de jongeren (> 25 jaar) is echter 32,1 %. *“De werkloosheidsgraad bij jongeren bedraagt in Sint-Joost-ten-Node 40,2 %. In Schaarbeek , Molenbeek en Sint-Gillis zien wij cijfers tussen 35 en 40 % .”*³⁴ Maar ook in de rijkere gemeenten - Ukkel, Watermaal-Bosvoorde, Sint-Lambrechts- en Sint-Pieters-Woluwe - worden gemiddelden opgetekend tussen de 23 en 20 %.

Deze elementen bepalen de mogelijkheden van een gemeente om te investeren in cultuur en wat in dit beleid de prioriteiten zijn. Anderzijds krijgen de gemeenten met een Nederlandstalige vertegenwoordiging in het schepencollege extra middelen, zodat de keuze om al dan niet in lokale Nederlandstalige gemeenschapsvoorzieningen te investeren niet uitsluitend met budgettaire overwegingen te maken heeft, maar met prioriteiten.

³² Toestand, ibidem, p.15.

³³ Toestand, ibidem, p.21.

³⁴ Evolutie, ibidem, p.124.

DEEL II: CULTUURVISIE EN BELEID.

II.1. HET MAATSCHAPPELIJK KADER EN DE VISIE OP CULTUUR.

De globale visie op een Nederlandstalig gemeenschapsbeleid in een meertalige omgeving in het algemeen en de plaats daarin van Cultuur in het bijzonder, blijkt uit het regeerakkoord en uit de beleidsnota.

We kunnen het cultuurbeleid vatten in een wat simplistisch drieluik:

- maatregelen die zich richten naar *het individu*, of het *roerend* goed van het cultuurbeleid: van de vrijwilliger in de jeugdbeweging, over de professionele vormingswerker, tot de individuele kunstenaar;
- maatregelen die zich richten naar *de instellingen*, of het *onroerend* goed van het cultuurbeleid: van feitelijke verenigingen over vzw's tot cultuurhuizen;
- maatregelen die zich richten naar *het publiek*, en die de bedoeling hebben drempels te slopen, en zowel het bereik van de *instellingen* als de mogelijkheid tot culturele ontplooiing van het *publiek* zelf te vergroten: van de leden van een jeugdhuis over de deelnemers aan vormingscursussen, bezoekers van bibliotheken tot toeschouwers in het theater.

Binnen dat drieluik moet de Vlaamse Gemeenschapscommissie zoeken naar een eigen plaats tussen die van andere overheden die ook een cultuurbeleid voeren: de Federale overheid, de Gemeenschappen, de Gemeenschapscommissies en de 19 gemeenten.

Als we ons beleid *voorwaardenscheppend* noemen, zal de definitie van die plaats ook een van de voorwaarden moeten zijn. Een definitie die voor erfgoed niet dezelfde kan zijn als voor sociaal-cultureel werk, beeldende kunst, amateurkunsten of sport. Een definitie ook die een relationele is: met andere overheden en met andere gemeenschappen.

II.2. VAN CULTUURVISIE TOT BELEID.

II.2.1. Het institutioneel kader

Hoe de bestuurlijke verantwoordelijkheden van de NCC en haar opvolger de VGC, via communautaire onderhandelingen, evolueerden werd beschreven in het VGC-Beleidsplan Cultuur 2003-2005.³⁵

Op basis van dit institutionele kader ontwikkelt de VGC haar cultuurvisie op drie beleidsniveaus:

- als bruggenhoofd van de Vlaamse Gemeenschap om haar beleid in Brussel mogelijk te maken;
- als hoofdstedelijke overheid en mogelijke partner van de Franse Gemeenschap(scommissie), die stimulerend en sturend optreedt ten aanzien van lokale besturen of actoren
- als lokale actor zelf die naast of in plaats van de Gemeenten optreedt

In het VGC-Beleidsakkoord 2004-2009 wordt gepleit voor “een goede samenwerking, wisselwerking en (desgevallend) bestuurlijke symbiose met de **Vlaamse Gemeenschap**”³⁶ om de beleidsmatige slagkracht van de VGC te versterken.

Daarnaast wordt in het Beleidsakkoord aandacht besteed aan de samenwerking met andere partners: de Brusselse gemeenten en OCMW's, de Franse Gemeenschapscommissie^{37 38}, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en lokale actoren.

³⁵ VGC-Beleidsplan Cultuur 2003-2005, ibidem, p.9-10.

³⁶ Beleidsakkoord 2004-2009, ibidem, p.6-8.

De Beleidsnota 2005-2009 Cultuur-Jeugd en Sport stelt volgende beleidsdoelen voorop in de **samenwerking met de Vlaamse Gemeenschap**:

- *“ een coherente plaats voor de Brusselse gemeenten in Vlaamse decreten die te maken hebben met decentralisatie, en in het lokale beleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie zelf ;*
- *een coherente invulling van de subsidiariteit tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, en een delegatie van bevoegdheden in functie van de (niet)toepasbaarheid van de Vlaamse decreten in Brussel;*
- *erkenning van meertalige en anderstalige gemeenschapsinitiatieven en definiëring van de plaats van deze initiatieven in het beleid.*”³⁹.

De beleidsopties ten aanzien van de **Brusselse gemeenten** worden toegelicht in deel III, Hoofdstuk II: Lokaal Cultuurbeleid.

Ook worden beleidsdoelen geformuleerd naar de **andere gemeenschappen** die zich concretiseren via een evenement als de Zinneke Parade, de samenwerking met federale wetenschappelijke en culturele instellingen en het realiseren van **culturele city-marketing**.

II.2.2. Het VGC-Cultuurbeleid.

Binnen dit institutioneel kader heeft de VGC een eigen en omvattend cultuurbeleid ontwikkeld.

Het VGC-cultuurbeleid ondersteunt een verscheidenheid aan verenigingen, instellingen, organisaties, initiatieven en projecten van het culturele veld.

Beleidsdomeinen zijn :

- Het cultuurbeleid met
 - het algemeen cultuurbeleid
 - de kunsten
 - de musea en het erfgoed
 - de culturele projecten binnen stedenfonds
 - sociaal cultureel werk
- Het lokaal cultuurbeleid
- Het cultuurcentrum - Brussel
- De Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek
- Het Streekgericht Bibliotheekbeleid.

In de loop van 2003-2005 kende dit beleid belangrijke evoluties en realisaties, die werden beschreven in de Werkingsverslagen 2003 en 2004.

De Beleidsnota 2005-2009 en de VGC-Beleidsplannen 2006-2010 bouwen verder op deze verworvenheden. Ook worden nieuwe beleidsopties aangegeven.

Dit geheel van beleidsopties wordt in het derde deel gedetailleerd weergegeven in de doelstellingen. Een aantal doelstellingen die bijzondere aandacht krijgen worden hier vermeld. *“Het zijn domeinen waar de veranderingen voor de komende legislatuur verwacht mogen worden.”*⁴⁰

De beleidsdomeinen overschrijdende initiatieven

- hervorming van de advieswerkgroepen;

³⁷ In dit kader wordt gesteld dat deze samenwerking “de aanzet kan zijn tot een samenwerkingsakkoord op cultureel vlak tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschap.”

³⁸ Op 13 mei 2005 keurde de VGC-Raad een samenwerkingsprotocol met de Franstalige Gemeenschapscommissie goed op het vlak van Onderwijs, Cultuur, Sport, Welzijn en Gezondheid. Het wachten is nu op de goedkeuring door de Franstalige Gemeenschapscommissie.

³⁹ Beleidsnota 2005-2009 Cultuur-Jeugd-Sport, ibidem, p.16.

⁴⁰ Inleiding van minister Pascal Smet, collegelid bevoegd voor Cultuur en Patrimonium, op de bespreking van de Beleidsnota 2005-2009 Cultuur-Jeugd-Sport in de VGC-Raad op 22 april 2005. Integraal Verslag, Nr. 12, p.361-364. De vermelde prioriteiten zijn gebaseerd op deze uiteenzetting.

- voor de beleidsdomeinen cultuur, jeugd en sport zal een gedetailleerd meerjarenplan infrastructuur opgesteld worden.

Het algemeen cultuurbeleid

- het Monnaiehuis moet de hoofdstedelijke en lokale informatie centraliseren;
- rationalisatie van de publicaties;
- de cultuurwaardebon wordt inhoudelijk bijgestuurd;
- samen met het Kunstenoverleg wordt een cultuureducatief netwerk gerealiseerd;
- de inspanningen structureren met het oog op een cultureel samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap en dit zowel ten aanzien van de artistieke processen, het artistieke als ten aanzien van het publiek.

De kunsten

- voor de cultuurhuizen: een inbedding in het beleid van de Vlaamse Gemeenschap door het VGC-beleid af te stemmen op het kunstendecreet en door samenspraak op het vlak van de exploitatie;
- samenwerking ondersteunen via het Kunstenoverleg en door overleg met de Franstalige cultuurhuizen;
- kunst gebruiken als hefboom voor de dialoog tussen wijkbewoners en de versterking van de aanwezigheid van kunst in de publieke ruimte;
- een jeugdtheater realiseren gekoppeld aan samenspraak met de Vlaamse Gemeenschap over de exploitatiekosten van de podiumkunsten.

De musea en het erfgoed

- de samenwerking met de Brusselse Museumraad wordt voortgezet;
- kinderen krijgen permanente aandacht in de musea.

De culturele projecten binnen stedenfonds

- stadsverhalen zijn heel belangrijk immaterieel erfgoed en blijven een culturele prioriteit binnen het Stedenfonds;
- een kadaster maken voor tijdelijke beschikbare ruimtes voor creatie.

Het sociaal cultureel werk

- organisatie van een searchconferentie voor de socio-culturele organisaties. Samen met de sector willen wij op zoek gaan naar traditionele en nieuwe verschijningsvormen van ontmoeting, ontplooiing, ontspanning en gemeenschapsvorming. Het beleid bijsturen op basis van de bevindingen van de conferentie;
- sluiten van een convenant met de Volkshogeschool. In dit convenant zullen de gemeenschapscentra een bijzonder plaats bekleden en zal de relatie met de andere vormingsorganisaties bepaald worden;
- een vormingsaanbod uitbouwen voor een meertalig en multicultureel publiek met een duidelijke plaats voor het Nederlands;
- voor het seniorencentrum in samenspraak met de senioren en de welzijnssector, een seniorenplan of een zilverplan uitwerken;
- een sterkere profilering van het VCA naar de Brusselse amateurkunsten.

Het lokaal cultuurbeleid

evaluatie en bijsturing van het lokale cultuurbeleid met bijzondere aandacht voor de meting van de meerwaarde, vereenvoudiging van procedures, uitklaring van de relaties tussen de lokale partners.

Het Cultuurcentrum – Brussel

- een systeem invoeren voor de registratie van de bezoekers van de gemeenschapscentra;
- een publieksonderzoek voeren dat het bereikte en niet bereikte publiek in kaart zal brengen;
- externe audit over de verbetering van de efficiëntie op het vlak van organisatie, exploitatie en beheer;
- een meerjarenplan infrastructuur uitwerken;

- een omvattend veiligheidsplan uitvoeren;
- de aangevatte bouwdoSSIERS afwerken;
- de onderhandelingen met de Vlaamse Gemeenschap afronden over de hernieuwing van de buitengewone dotatie voor de instandhouding van de overgehevelde infrastructuur.

De Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek en het Streekgericht Bibliotheekbeleid.

- de HOB uitbouwen tot een moderne stadsbibliotheek;
- het personeelskader uitbreiden;
- de infrastructuur van de bibliotheek in het Monnaiehuis uitbreiden;
- de plaatselijke bibliotheken verder automatiseren;
- een gemeenschappelijke ledenkaart voor alle bibliotheken;.
- een basispakket uitbouwen en een opleiding voor niet-Nederlandstaligen aanbieden;
- differentiatie invoeren bij de plaatselijke bibliotheken;
- uitleenfaciliteiten voor minder mobiele lezers organiseren.

II.2.3. Het VGC-cultuurbeleid en de dualisering van de Brusselse samenleving.

De dualisering van de Brusselse samenleving neemt toe, ook inzake cultuurbeleving.

Het VGC-cultuurbeleid heeft in de voorbij 30 jaar meegewerkt aan de realisatie van of steun verleend aan een indrukwekkend geheel van instellingen en initiatieven. Dit netwerk overspant heel Brussel en bereikt een groot publiek.

Toch zijn het vooral de middengroepen die voordeel halen bij dit beleid. De kansarmen vinden moeilijk aansluiting bij het huidige cultuurbeleid. Dit wordt onder meer geïllustreerd door het feit dat in 2003-2004 de welzijnsorganisaties slechts 2,5 % van de cultuurwaardebons aanvrogen.⁴¹ Dit kan mede verklaard worden door het feit dat 83,7 %⁴² van de aanvragen zich situeren in de sector van de (grote) podia, tentoonstellingen en musea. Toeleiding en begeleiding zijn voor kansarmen een zeer belangrijk gegeven.

Anderzijds is het een illusie te denken dat men via een cultuurbeleid de sociaal-economische dualisering kan oplossen. Hiervoor moet de overheid op de eerste plaats maatregelen nemen inzake tewerkstelling, huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en opleiding. De mogelijkheden van de VGC bevinden zich eerder in haar beleidsdomeinen onderwijs; welzijn, gezondheid, opleiding en stedenbeleid.

Dit wil niet zeggen dat het cultuurbeleid aan de kant moet gaan staan. Iedereen heeft recht⁴³ op cultuur.

Werken aan de cultuurparticipatie van maatschappelijk kwetsbare groepen heeft positieve effecten. Onderzoek toont aan dat participatie een positieve impact heeft op de persoonlijke ontwikkeling, sociale cohesie, gemeenschapsvorming en zelfdeterminatie, lokaal imago en lokale identiteit, verbeelding en visie, gezondheid en welzijn.⁴⁴

Via een goed uitgewerkt communicatiebeleid, concrete ondersteunende maatregelen en tegemoetkomingen, een goede educatieve omkadering van het cultureel aanbod, een aantal betekenisvolle sociaal-artistieke projecten kan het VGC-beleid bijdragen tot de cultuurparticipatie van deze groepen.

Een aantal doelstellingen in de Beleidsplannen sluiten aan bij deze “beleidslijn” of bieden mogelijkheden deze te ondersteunen:

⁴¹ “Onderzoek naar de toekomstperspectieven voor de campagne ‘Cultuurwaardebon’, zie VGC-Raad, Stuk 270 (2003-2004) - nr.1, 12 januari 2004, p.10.

⁴² “Onderzoek ...”, ibidem, p.12.

⁴³ Zie artikel 23 van de Belgische Grondwet.

⁴⁴ Zie Ine Vos, Cultuurparticipatie en maatschappelijk kwetsbare groepen, Een proeve van scherpstelling, Brussel, december 2003, 39p.

- een heroriëntering van de cultuurwaardebon met sensibiliseringsacties naar jongeren, ouderen, gezinnen met kinderen, allochtonen en armen. Aspecten van het welzijns- en mobiliteitsbeleid worden hierbij betrokken;
- ondersteuning van de Zinneke Parade;
- kunsteducatieve netwerk realiseren i.s.m. het Kunstenoverleg;
- educatief netwerk opzetten i.s.m. de Volkshogeschool;
- acties voor het behoud van volkscultuur met folklore, volkstaal en volksliederen;
- kunst gebruiken als hefboom voor de dialoog tussen wijkbewoners en de versterking van de aanwezigheid van kunst in de publieke ruimte, o.m. door de realisatie van de poëziemuren;
- aandacht hebben voor het zoeken van betekenis in immaterieel erfgoed o.m. via stadsverhalen van mensen;
- via het Gewest en de wijkcontracten participeren aan de realisatie van de buurtsport-infrastructuur in het kader van het Stedenbeleid;
- een aantal gemeenschapscentra hebben een zeer doelgerichte werking naar kansarmen,
- de schoolprogrammatie van de gemeenschapscentra;
- het educatief aanbod van de gemeenschapscentra o.m. de taallessen Nederlands;
- gemeenschapsvorming gericht op de kwaliteit en de samenhang van de lokale samenleving;
- ondersteuning van de cursisten NT2 door de HOB: uitbreiding van de collectie ‘Leermedia Nederlandse taal’;
- een basispakket uitbouwen en een opleiding voor niet-Nederlandstaligen aanbieden;
- uitleenfaciliteiten voor minder mobiele lezers organiseren;
- het stimuleren van het bibliotheekgebruik en leesbevordering bij leerlingen en achterstandsgroepen: project ‘Fahrenheit’ en aangepaste introductiebezoeken;
- het SBB stimuleert en ondersteunt bibliotheken om een laagdrempelige toegang tot kennis en cultuur aan te bieden, en wil daarmee bewerkstelligen dat elke bibliotheek een rol speelt in het lokaal sociaal beleid om de gemeenschapsvorming en de culturele diversiteit in de gemeente te versterken.

Dit overzicht toont aan dat er aandacht is voor een werking naar de kansarmen. Vraag is of “het tegengaan van de dualiteit in de cultuurbeleving” een bewust gekozen en uitgewerkte strategische doelstelling is. Opvallend is dat slechts enkele projecten in het lokaal cultuurbeleid zich richten tot de maatschappelijk zwakkeren.

Anderzijds dient gesteld dat binnen het jeugd- en sportbeleid deze keuze wel veel duidelijker gemaakt wordt. Wat zichtbaar wordt in een aantal concrete projecten

Het beleid dient:

- de kennis van deze problematiek te verdiepen en zichtbaarder te maken via studie en sensibilisatie;
- over de beleidsdomeinen heen een strategische keuze te maken voor het werken aan deze problematiek;
- deze werking te concretiseren een aantal doelstellingen en acties.

DEEL III: DOELSTELLINGEN

HOOFDSTUK I: HET VGC-CULTUURBELEID

I.1: HET ALGEMEEN CULTUURBELEID

I.1.1. Missie

Het algemeen cultuurbeleid realiseert een aantal horizontale beleidsmaatregelen die de afzonderlijke beleidsonderdelen van cultuur overstijgen.

De thema's die hierin centraal staan zijn: cultuurparticipatie, cultuurcommunicatie, cultuureducatie en het VGC-cultuurimago.

I.1.2. Beleidsdoelen

De Vlaamse Gemeenschapscommissie wil in de periode 2006-2010 een cultuurbeleid opbouwen dat streeft naar :

- een verbetering van de cultuurparticipatie en cultuurcommunicatie
- spreiding van culturele manifestaties en creatieve uitingen,
- ondersteuning van cultuureducatie,
- ondersteuning van betekenisvolle en zichtbare Vlaams-Brusselse culturele aanwezigheid,
- een duurzaam en geïntegreerd beleid,
- een betere samenwerking tussen de twee taalgemeenschappen in Brussel en een openheid naar de aanwezige culturele diversiteit.

I.1.2.1. Verbetering van de cultuurparticipatie en cultuurcommunicatie

Hier wil men vooral het nog niet bereikte publiek warm maken voor kunstbeleving en culturele beleving. Specifieke acties voor de sensibilisering van jongeren, ouderen, gezinnen met kinderen, allochtonen en armen voor deelname aan de culturele activiteiten in de stad, zullen ontwikkeld of ondersteund worden.

Via een heroriëntering van de cultuurwaardebon zullen meer gerichte acties opgezet worden voor publieksgroepen. Een geografische afbakening moet meer tijd vrij maken voor de sensibilisering van de Brusselaar en de personen uit de rand van Brussel. Speciale programma's die focussen op het slopen van één of meerdere drempels kunnen de cultuurparticipatie verhogen. Aspecten van het welzijns- en mobiliteitsbeleid worden hierbij betrokken.

Informatieverzameling en ontsluiting is een belangrijk instrumentarium dat beter ontwikkeld kan worden om de toegankelijkheid van culturele evenementen te verhogen. In eerste instantie verwezenlijkt de VGC via een samenwerking met Cultuurnet Vlaanderen en instap in de Cultuurdatabank.

De bescheiden stappen die de afgelopen jaren gezet zijn in de richting van een efficiëntere cultuurcommunicatie zullen de komende vier jaar geïntegreerd worden in de gemeenschappelijke uitbouw met de Vlaamse Gemeenschap van het Monnaiehuis tot communicatiecentrum, zowel in fysieke als inhoudelijke betekenis.

I.1.2.2. Spreiding van culturele manifestaties en creatieve uitingen

De spreiding van culturele manifestaties beoogt kunst en cultuur dichter bij de mensen te brengen. Via allerhande manifestaties kunnen processen en resultaten zichtbaar gemaakt worden en kan affiniteit groeien bij het publiek over belangrijke culturele thema's.

De VGC wil verdere ontsluiting van kunst, cultureel erfgoed en andere culturele rijkdommen stimuleren en steunt manifestaties met deze doelstelling zoals BRAVO BRXL, Het Groot Beschrijf, Zinneke Parade, Erfgoeddag en de Open Monumentendagen.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie ondersteunt ook culturele plaatsen en activiteiten op minder conventionele plekken in de stad en wil ook in de stedelijke periferie kunst en cultuur stimuleren.

Kunst en cultuur kunnen ook effectief een wijk verbeelden ondermeer door kunst in de openbare ruimte. Nieuwe initiatieven zullen op hun relevantie onderzocht en indien positief ondersteund worden. Het poëzieproject dat Het Beschrijf in onze opdracht uitwerkt, moet een dubbel spoor trekken van de interactie tussen een schrijver, een beeldend kunstenaar en de bewoners in een aantal wijken: een tijdelijk, dat de aandacht van de buitenwereld op een onbekende wijk moet trekken via een mini-literair en artistiek evenement, en een duurzaam door het verbeelden van de teksten in een permanent kunstwerk in de publieke ruimte.

I.1.2.3. Ondersteuning van cultuureducatie

Cultuureducatie is een belangrijke sleutel voor de toegankelijkheid en ook voor de verdieping van de culturele beleving. Daarom ondersteunt de VGC belangrijke cultuureducatieve projecten en verenigingen.

Informatie en knowhowverzameling over cultuureducatie moet een vast anker krijgen in het cultuurbeleid zodat een daadwerkelijke ondersteuning mogelijk wordt.

Een kunsteducatief netwerk wordt gestimuleerd. Waar mogelijk worden er linken gelegd tussen het reguliere onderwijs en kunsteducatieve projecten. Ook het vormingswerk krijgt een centrale plaats.

Het Kunstenoverleg werkt een voorstel uit voor de uitbouw van een cultuureducatief netwerk. Ook binnen de erfgoedsector is dit een belangrijk aandachtspunt.

I.1.2.4. Ondersteuning van betekenisvolle en zichtbare Vlaams-Brusselse culturele aanwezigheid

Deze doelstelling beoogt een versterking van de Vlaamse instellingen en activiteiten in Brussel. In de verschillende beleidsdomeinen van cultuur zijn er instellingen en verenigingen actief die de Vlaamse aanwezigheid en de culturele rijkdom van Brussel tonen en ontwikkelen. De Vlaamse Gemeenschapscommissie steunt deze ankerpunten. In nauw overleg met de Vlaamse Gemeenschap en andere betrokken overheden worden hiervoor stimuli ontworpen en toegekend.

I.1.2.5. Een duurzaam en geïntegreerd beleid

De Vlaamse Gemeenschapscommissie toetst zijn beleidsdoelstellingen en zijn resultaten op hun relevantie en stuurt bij waar mogelijk en wenselijk. Via inspraak en advisering wordt het beleidsvoorbereidend en beleidsuitvoerend werk gevoed en aangestuurd. Transversale verbanden worden opgespoord en men streeft naar netwerkvorming tussen de verschillende beleidsdomeinen en op het werkveld zodat een duurzaam geheel ontstaat waar op geïntegreerde wijze projecten en instellingen elkaar kunnen ontmoeten en nieuwe dingen ontwikkelen.

In een globale meerjarenplanning zullen scherpe keuzes gemaakt worden op het vlak van culturele investeringen.

I.1.2.6. Een betere samenwerking tussen de twee taalgemeenschappen in Brussel en een openheid naar de aanwezige culturele diversiteit

In de verschillende beleidsdomeinen en niveaus (kunstenaars, aanbod en publiek) zoekt de VGC naar partners of overleg met de andere taalgemeenschap in Brussel. Via communicatie of concrete afspraken worden er linken gelegd voor de uitwerking van de samenwerking. In de verschillende geledingen van het beleidsdomein cultuur laat men de culturele diversiteit van Brussel een belangrijke factor zijn voor ondersteuning of stimuli.

1.1.3. Middelen

cultuurparticipatie	428.000
culturele manifestaties en producties	121.500
cultuurcommunicatie	109.500
cultuureducatie	21.000
cultureel toerisme	60.000
Kunstenoverleg	47.500

I.2. DE KUNSTEN**I.2.1. Missie**

Kunst en cultuur zijn ijkpunten in onze verstedelijkte samenleving. Ook in Brussel gist een creatieve pool die de menselijke inventiviteit vorm geeft en produceert, reproduceert, bewaart, toont en koestert. De VGC zal via haar beleid in de artistieke sector Brussel mee profileren als een creatieve grootstad van vele culturen.

I.2.2. Beleidsdoelen

In de kunsten streeft de VGC naar een stevige omkadering en ondersteuning van de kunstcreatie en de spreiding.

Volgende doelstellingen moeten hiervoor gerealiseerd worden :

- Een evaluatie van het beleid voor de decretale instellingen en een onderhandeling met de Vlaamse Gemeenschap die moet leiden tot een correcte en efficiënte ondersteuning,
- Consolidatie en de verdere ontwikkeling van de kunstcreatieve laboratoriumfunctie waarbij jonge en experimentele kunstenaars projecten kunnen opzetten met steun van de VGC
- Plaats van de literatuur en de creatieve taal als artistiek gegeven zichtbaar ondersteunen.
- Het debat over bi-communautaire en co-communautaire initiatieven aangaan en duurzame oplossingen mee uitwerken voor de ondersteuning van deze dossiers. Een projectmatige samenwerking wordt nagestreefd.
- Het imago van Brussel als stad van Kunsten versterken en dit zowel in de openbare ruimte als via de instellingen

1.2.3. Middelen**Uitgaven**

Artistieke programma's, projecten en promotie	311.500
Decretaal erkende kunstpodia	820.500
Decretaal niet-erkende kunstpodia	310.500
Literaire initiatieven	62.500
Bronks	41.000
KVS	848.500

I.3. HET ERFGOED

I.3.1. Missie

Het cultureel erfgoed is een relatief jonge sector in het beleidsdomein cultuur.

Het erfgoedbeleid beoogt de integrale en geïntegreerde aanpak voor het erfgoed te stimuleren, te ontwikkelen en te ondersteunen. De VGC valoriseert het culturele erfgoed vanuit de intrinsieke waarde ervan en laat het functioneren als een motor tot dialoog tussen de verschillende gemeenschappen en culturen.

De nadruk ligt op een drievoudige ontsluiting: de geschiedenis van de stad, de rijkdom van de musea en de stadsverhalen.

I.3.2. Beleidsdoelen

- Immaterieel en roerend erfgoed onderzoeken en ontsluiten voor een ruim en divers publiek.
- Opstellen en uitvoeren van een beleidsplan erfgoedconvenant 2007-2011
- Acties voor het behoud van volkscultuur met folklore, volkstaal en volksliederen.
- Positie van de Brusselse Museumraad onderzoeken als bicommunautaire vereniging ter ontwikkeling en promotie van musea in Brussel en als een instrument voor de uitvoering van het VGC-erfgoedbeleid in de musea. Op basis hiervan wordt in overleg met andere bevoegde overheden een beleidskader uitgetekend voor Brusselse Musea.

I.3.3. Middelen

Uitgaven

Uitvoering van het convenant	182.000
Verenigingen en initiatieven	86.000
Brusselse musea	34.000
Archief en Museum Vlaams leven Brussel	125.000
Erfgoedcoördinatoren	95.000
Technische werking cultureel erfgoed	9.500
Technische werking Musea	5.000

Ontvangsten

Eigen ontvangsten	31.000
Erfgoedconvenant Vlaamse Gemeenschap	245.000
Musea Vlaamse Gemeenschap	60.000

I.4. CULTURELE PROJECTEN IN HET STEDENFONDS

I.4.1. Missie

De opdracht ligt in het voeren van een duurzaam stedelijk beleid op basis van het Vlaams decreet op het Stedenfonds. Hierbij wordt rekening gehouden met en ingespeeld op de sociale en culturele diversiteit in de stad en haar internationale functie. Voor het stedelijk cultuurbeleid geldt dat via de beleidsdomeinen cultuur, jeugd en sport een gediversifieerd aanbod aan activiteiten en voorzieningen wordt ontwikkeld om de participatie, creativiteit en de zelforganisatie van de bewoners te bevorderen.

Het streefdoel blijft deze verscheidene initiatieven thematisch of territoriaal te bundelen zodat versnippering van middelen wordt tegengegaan. Bovendien is er een globaal engagement om het aandeel investeringen binnen het stedenfonds gevoelig te verhogen.

I.4.2. Beleidsdoelen

Het cultureel stedelijk beleid schrijft zich in de drie hoofddoelstellingen van het Stedenfonds:

- een verhoging van de leefbaarheid zowel op stadsniveau als op wijkniveau,
- het tegengaan van dualisering,
- verhoging van de kwaliteit van het democratisch besturen.

Deze vinden, voor het beleidsdomein Cultuur, hun vertaling in volgende strategische doelstelling: het aanbod voor en de participatie van de meest zwakke groepen aan initiatieven op het vlak van algemeen cultuurbeleid, kunst, sociaal-cultureel werk, jeugd en sport, verhogen en diversifiëren.

Deze strategische doelstelling wordt omgezet naar drie operationele doelstellingen:

De VGC:

- continueert en creëert een laagdrempelig aanbod aan vrijetijdsinitiatieven via het ontsluiten en samenbrengen van lokale krachten,
- verhoogt de participatie van de meest zwakke groepen in de stad (jongeren, vrouwen, allochtonen, ouderen) aan het sociaal-cultureel leven,
- ondersteunt artistieke interventies met het oog op het uitbouwen van interacties tussen het stedelijk weefsel en zijn bewoners en gebruikers.

Vanaf 2008 komt er een nieuw meerjarenplan.

De jaren 2006 en 2007 worden dus jaren van continuering maar ook van lichte bijsturing.

Het beleid wil in 2006 enkele accenten toevoegen aan de culturele doelstellingen van het stedenfonds.

Deze bijsturingen zullen ondermeer via volgende acties gerealiseerd worden:

- een pilootproject voor de uitbouw van een kadaster culturele infrastructuur,
- kunst in de publieke ruimte o.m. door de realisatie van de poëziemuren,
- aandacht hebben voor het zoeken van betekenis in immaterieel erfgoed o.m. via stadsverhalen van mensen,
- via het Gewest en de wijkcontracten participeren aan de realisatie van buurtsportinfrastructuur.

1.4.3. Middelen

Jaarlijks zijn volgende middelen voorzien:

Strategische doelstelling: 1.570.000 € met voor de respectievelijke operationele doelstellingen: 560.000€, 406.000€ en 607.000€. De middelen voor investeringen binnen het stedenfonds worden gekaderd binnen een globaal meerjarenplan.

I.5. HET SOCIAAL-CULTUREEL WERK

1.5.1. Missie

In het kader van het sociaal-cultureel-werk voert de VGC een beleid dat aan volwassenen binnen alle lagen van de bevolking kansen biedt om kennis, inzicht en vaardigheden van zowel individuen als groepen te vergroten. Persoonsontplooiing en het zich weerbaarder kunnen opstellen binnen een steeds evoluerende maatschappij staan daarbij centraal. Een beleid voeren dat aandacht heeft voor bijzondere doelgroepen die omwille van dualisering in de maatschappij minder zichtbaar georganiseerd zijn.

De werking van het sociaal-cultureel werk in een ruime context plaatsen door onder meer de samenwerking tussen verschillende bevoegdheidsdomeinen te bevorderen.

1.5.2. Beleidsdoelen

De VGC zal via de ‘search-conference sociaal-cultureel werk’ een diagnose stellen over de aard en de gezondheid van het verenigingsleven in Brussel. Dit gebeurt op basis van:

- een brede bevraging van het werkveld,
- formele en informele ontmoeting tussen deelwerkingen en deelcategorieën,
- het bepalen van de plaats van een Nederlandstalig sociaal-cultureel beleid ten opzichte van andere gemeenschappen.

Op basis van die diagnose moet het beleid bijgestuurd worden.

Concreet zullen de huidige reglementen aangepast worden aan de resultaten van de search-conference. Het doel daarbij is dat alle vormen van verenigingsleven de nodige ruimte krijgen. Openheid naar andere gemeenschappen en culturen is daarbij een streven en zal positief gestimuleerd worden.

In nauw overleg met gemeenten en gemeenschapscentra moet gezocht worden naar een manier om de ondersteuning van lokale verenigingen of initiatieven meer in samenwerking met de gemeentebesturen te organiseren. De VGC zal er over waken dat de lokale Nederlandstalige verenigingen alle steun blijven krijgen.

De Brusselwerking van het VCA moet nog meer de deur uit om de amateurkunsten in elke hoek van de stad te ondersteunen. Het stimuleren van lokale initiatieven via de gemeentebesturen en gemeenschapscentra vormt daarbij een uitdaging. Met de Vlaamse Gemeenschap willen wij nagaan hoe het VCA in de toekomst nog meer een trefplaats kan worden van de Brusselse amateurkunsten en een mengkroes van artistieke talen.

Het Seniorencentrum wordt geherwaardeerd als dé structurele partner voor een inclusief seniorenbeleid, met de intentie om senioren meer te laten participeren aan het gemeenschapsleven als gebruiker, maar vooral ook als vrijwilliger. Samen met het beleidsdomein Welzijn & Gezondheid wordt tegen juni 2006 een inclusief seniorenbeleidsplan uitgewerkt. In elk geval wordt daarin uitgegaan van een ouderenraad, die een zeg krijgt in de uitbouw van een geïntegreerd lokaal seniorenbeleid.

De volkshogeschool Citizenne moet uitgroeien tot de spil van een netwerk waarin de gemeenschapscentra en andere aanbieders van vorming een belangrijke rol te spelen hebben. Meer nog dan het eigen aanbod is de aanvulling en ondersteuning van dit netwerk een kernopdracht voor de regionale volkshogeschool. Over haar taken zal met Citizenne een convenant gesloten worden.

1.5.3. MiddelenUitgaven

Sociaal-culturele & amateurkunstverenigingen	105.000	
Projectsubsidies	86.500	
Hoofdstedelijke verbonden	403.000	+ 125.000 non-profit
Zelforganisaties	57.000	
Verbonden van migrantenorganisaties	101.500	
VCA-Brusselwerking	96.000	
NME-link	20.000	+ 3.000 non-profit
Citizenne	20.000	
BRAL	102.500	+ 13.000 non-profit
Holebi-overleg	19.000	+ 3.000 non-profit
Seniorenverenigingen	30.000	
Seniorenverbonden	166.000	
Seniorencentrum	240.500	+ 75.500 non-profit

HOOFDSTUK II. HET LOKAAL CULTUURBELEID

Inleiding

In de periode 2003-2005 erkende de Vlaamse gemeenschap reeds tien gemeenten in het Vlaams decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid. In 2003 waren er negen erkende gemeentelijke bibliotheken, vandaag zijn er vijftien lokale bibliotheekvoorzieningen actief.

Het overleg bij de realisatie van het cultuurbeleidsplan, de uitbouw van de adviesraad, het permanente overleg van de lokale actoren, in het bijzonder de beroepskrachten en de inhoudelijke begeleiding van de bijzondere en vernieuwende projecten waren centrale aandachtspunten in de realisatie van het lokaal cultuurbeleid.

II.1. Missie

Het lokaal cultuurbeleid wil de culturele ruimte van de stad versterken, en de organisatie van die culturele ruimte overdragen naar het beleidsniveau dat daar het meest geschikt voor is.

De VGC zet zich actief in om, samen met de gemeentelijke overheid, in elk van 19 Brusselse gemeenten een volwaardig cultuurbeleid te realiseren.

Dit gebeurt op basis van het Vlaams decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden en maatschappelijke realiteit van elke gemeente.

Heel wat aandacht wordt besteed aan de dialoog met en de samenwerking tussen de plaatselijke culturele actoren in het bijzonder de gemeentelijke dienst Cultuur, het gemeenschapscentrum en de bibliotheek.

II.2. Het lokaal cultuurbeleid

Het Nederlandstalig lokaal cultuurbeleid werd in het Beleidsplan Cultuur 2003-2005 als volgt beschreven:

“ In de jaren '70 voerde een meerderheid van de Brusselse gemeenten geen consistent en betekenisvol Nederlandstalig cultuurbeleid.

De NCC en later de VGC vervulden deze taak vanuit hun plaatsvervangende opdracht. Met dit beleid werd aan Vlaamse kant in Brussel een degelijk en uitgebreid netwerk van culturele en sociale voorzieningen uitgebouwd. Dit netwerk heeft zich verankerd op een lokale Vlaamse gemeenschap die kwantitatief niet groeide en vaak geïsoleerd werkte van de Brusselse lokale en vaak gemeentelijk verankerde initiatieven.

De samenwerking groeit gaandeweg. De VGC heeft de laatste twee legislaturen in haar regeerakkoord de samenwerking met de gemeenten en de andere taalgemeenschap hoog in haar agenda geschreven.

Toch is er nog haast geen evenwichtig lokaal beleid en blijven de meeste gemeenten hun cultuurbeleid voornamelijk afstemmen op dat van de Franse Gemeenschap: de kwantitatieve lokale meerderheid.

Er zijn vragen over de ongelijke gemeentelijke subsidiëring en investeringen voor de beide cultuurgemeenschappen. Het feit dat er geen Nederlandstalige, maar wel Franstalige gemeentelijke culturele centra bestaan is hiervan een illustratie. Het VGC-College heeft opdracht gegeven om deze “ongelijkheid” in kaart te brengen.

De meeste Vlaamse schepenen, die ook verantwoordelijk zijn voor Cultuur, beschikken zelden over (gekwalificeerd) personeel en voldoende budgetten. Vandaag hebben 9 van de 19 gemeenten een door de Vlaamse Gemeenschap erkende en gesubsidieerde bibliotheek. De erkenning van de gemeenschapsraad als adviesraad en de subsidiëring van de gemeenschapscentra is zeer variabel en ongelijk.”⁴⁵

⁴⁵ Beleidsplan Cultuur 2003-2005, VGC-Raad, 18 oktober 2002, p.11

II.2.1. Het VGC-beleid ten aanzien van de Brusselse gemeenten

In 2002 gaf het VGC-College opdracht om de ongelijke behandeling van de Nederlandstaligen door de gemeenten inzake cultuur, bibliotheken, sport, jeugd, kinderopvang en onderwijs in kaart te brengen. Deze studie werd verricht door het VUB-Centrum voor Interdisciplinaire Studie van Brussel. Zijn rapport “De relatie tussen en het beleid van de Brusselse gemeenten en de Vlaamse gemeenschapsinstellingen 1994-2001” werd op 24 november 2003⁴⁶ gepresenteerd in de VGC-Raad.

Het rapport stelde dat de COCOF - in tegenstelling tot de VGC- een “geslaagde toenaderingspoging” realiseerde ten aanzien van de Brusselse gemeenten. *“Culturele centra, bibliotheken, samenlevingsprogramma’s, sportinfrastructuur, jeugd en toerisme: ziehier de voornaamste domeinen waarrond de samenwerking tussen de gemeenten en de COCOF doorheen de jaren negentig vorm kreeg.”*⁴⁷ Deze samenwerking werd geconcretiseerd in subsidies voor deze domeinen op basis van contractuele afspraken en cofinanciering door de gemeenten.

Voor de VGC spreekt de studie over “niet meer dan een symbolische toenadering”. *“Vele intenties werden geformuleerd vanuit de Vlaamse gemeenschapsinstellingen om de communautaire breuklijn te overstijgen in een samenwerking met de Franstalige Brusselse gemeenten: men wilde gemeenten responsabiliseren tot het voeren van een beleid naar de Nederlandstalige gemeenschap toe en hun samenwerking aanbieden bij de verwezenlijking van deze doelstelling. Tevens wilde men in het kader van de strijd voor een gegarandeerde vertegenwoordiging ook komen tot een vlotte communicatie waaraan het voorheen totaal ontbrak.”*⁴⁸

Voor de periode 1994-2000 “helde de balans eerder in negatieve richting”. *“Er werden weliswaar veel intenties geformuleerd, maar deze bleven weinig doordacht en gestructureerd.”*⁴⁹

Deze analyse moet echter gesitueerd worden in een breder kader dat overigens ook in de studie wordt aangegeven. Wij citeren enkele elementen:

- In de voorbije 35 jaar evolueerden de meeste gemeentebesturen van een onverschillige en zelfs vijandige politiek ten aanzien van de lokale Vlaamse Gemeenschap naar een pragmatische houding tot samenwerking. Een gelijke en volwaardige samenwerking is nog niet gerealiseerd. In dezelfde periode (en tot op vandaag) speelde de VGC, op het vlak van de gemeenschapsaangelegenheden, voor de lokale Vlaamse gemeenschap, een gemeentevervangende rol.
- Sinds 1993 is er een wezenlijk bevoegdheidsverschil tussen de VGC en de COCOF. De COCOF kan nu als een autonome federale entiteit optreden op het vlak van de bevoegdheden die haar door de Franse Gemeenschap zijn overgedragen. De VGC daarentegen blijft een volledig aan de Vlaamse Gemeenschap ondergeschikt bestuur, wat vertaald wordt in een beperkte normerende bevoegdheid, het bestaan van een bestuurlijk toezicht en de toekenning van middelen via een dotatie. Dit beperkt de slagkracht van de VGC naar de gemeenten toe.
- De decreten van de Vlaamse Gemeenschap zijn niet verplichtend van toepassing op de Brusselse gemeentebesturen. Meestal ontbrak er ook een Brussels’ gemeentelijk (en VGC) luik. Pas in het decreet op het lokaal cultuurbeleid (13 juli 2001) werd de specifieke plaats van de VGC en de gemeenten aangegeven.

⁴⁶ Hoorzitting, “De Brusselse 19 gemeenten en het Brussels model”, VGC-Raad, 24 november 2003, Stuk 268 (2003-2004) – Nr.1.

⁴⁷ Els Witte, Magaly Rodriguez, Jan Franssen, “De relatie tussen en het beleid van de Brusselse gemeenten en de Vlaamse gemeenschapsinstellingen 1994-2001, Deel I, VUB, Centrum voor Interdisciplinaire Studie van Brussel, februari 2003, p.17

⁴⁸ Els Wiite, ibidem, p.38.

⁴⁹ Els Witte, ibidem, p.144.

- In verband met de decreten en andere beleidsmaatregelen van de Vlaamse overheid is er nauwelijks communicatie met de gemeentelijke overheden en administraties. Dit fundamenteel verbeteren is een absolute voorwaarde om de samenwerking te realiseren.
- De gewaarborgde machtsdeelname of gegarandeerde vertegenwoordiging van de Vlamingen aan de Brusselse gemeentebesturen – die met de wet van 16 juni 1989 en het Lombardakkoord van 29 april 2001 wordt nagestreefd - is nog geen feit.⁵⁰ Dit illustreert dat nog steeds een aantal gemeentebesturen hun verantwoordelijkheid ten aanzien van hun Nederlandstalige Gemeenschap niet opnemen.
- Sinds het Lombardakkoord van 29 april 2001 bekomen de gemeenten met een Vlaamse schepenen of OCMW-voorzitter, een belangrijke extra-financiering. Men moet echter vaststellen dat dit in de meeste gemeenten geen enkel direct (financieel) voordeel oplevert aan de Nederlandstalige Gemeenschap.
- De Vlaamse gekozenen zijn kwantitatief zwak vertegenwoordigd in de gemeenteraden en de schepencolleges. In feite functioneren de Vlaamse schepenen in schepencolleges, die hun (cultuur)beleid afstemmen op de COCOF en de Franse Gemeenschap.
- De mogelijkheden van de Vlaamse schepenen inzake beleidsbevoegdheden, personele en financiële middelen zijn zeer verschillend en over de 19 gemeenten genomen eerder beperkt. Er is dienaangaande ook geen gemeenschappelijk (eisen)programma van de Conferentie van de Vlaamse schepenen en OCMW voorzitters.
- De wil van de gemeentebesturen tot erkenning van de lokale Nederlandstalige culturele actoren als volwaardige partners in het gemeentelijk cultuurbeleid is slechts in de voorbije twee jaar veranderd, o.m. via het decreet op het lokaal cultuurbeleid. Tot dan toe werd de adviesfunctie van het gemeenschapscentrum zelden ernstig genomen. De meeste gemeenten zien in het gemeenschapscentrum veeleer een socio-culturele vereniging, die niet kan vergeleken worden met het gemeentelijk cultureel centrum. Het gemeenschapscentrum is voor hen geen volwaardige partner, die het Nederlandstalige culturele leven in de gemeente overkoepelt.

Volgens het VUB-rapport zou het Vlaams decreet van 13 juli 2001 op het lokaal cultuurbeleid deze situatie kunnen doorbreken.

II.2.2. Eindelijk “de communautaire breuklijn voorbij”?⁵¹

De VGC begeleidde de instap van de gemeenten in het decreet en het hele proces van verdere uitvoering.⁵² Dit betekende ook dat nog in 10 van de 19 gemeenten een “gemeentelijke” bibliotheekvoorziening diende gerealiseerd.

- Een overeenkomst tussen de VGC en de gemeente over het gebruik van het VGC-gemeenschapscentrum voor de uitvoering van het lokaal cultuurbeleid regelde de samenwerking met de lokale culturele actoren (in het bijzonder het gemeenschapscentrum en de bibliotheek) en legde de basis voor de oprichting van de adviesraad cultuur.
- De VGC werkte een regeling uit voor de subsidiëring van de lokale projecten.⁵³

⁵⁰ Zie de wet van 16 juni 1989 en het Lombardakkoord van 29 april 2001. Els Witte, Magaly Rodriguez en Jan Franssen, “De relatie tussen en het beleid van de Brusselse gemeenten en de Vlaamse gemeenschapsinstellingen 1994-2001.”, Brussel, VUB, 2003, p.13-14

⁵¹ Els Witte, *ibidem*, p.147.

⁵² Zie het Werkingsverslag VGC-Cultuurbeleid 2003, p.40-62 en het Werkingsverslag 2004, p.6-8.

⁵³ Hierover vindt men de nodige gegevens in het Werkingsverslag 2003 en 2004.

- Tevens coördineerde de VGC het overleg van de gemeentelijke cultuurbeleidscoördinatoren.⁵⁴

Voor de concrete resultaten zie punt II.2.4.

De VGC opteert voor een structurele samenwerking met de gemeenten.

In het VGC-Beleidsakkoord 2004-2009 wordt nogmaals de samenwerking met de Brusselse gemeenten en OCMW's vooropgesteld.

“De VGC zal ernaar streven om de samenwerking met de Brusselse gemeenten en OCMW's uit te breiden en te versterken. De gemeenten en OCMW's moeten reële beleidspartners worden van de Vlaamse Gemeenschap. Daardoor kan het Vlaams gemeenschapsbeleid verankerd worden op lokaal vlak. De plaats van de Brusselse gemeenten moet dan ook coherent en éénvoudig worden in ter zake toepasselijke decreten van de Vlaamse Gemeenschap.

De VGC zal aan de administratie de opdracht geven om, over alle beleidsdomeinen heen, na te gaan op welke gebieden samenwerking mogelijk zou kunnen zijn met de Brusselse gemeenten en OCMW's. In functie daarvan zal de VGC een actieplan opstellen met het oog op bilaterale ontmoetingen, die kunnen uitmonden in kaderafspraken per gemeente en desgevallend per OCMW.”⁵⁵

In de beleidsnota 2005-2009 Cultuur – Jeugd – Sport worden volgende elementen van samenwerking met de gemeenten aangebracht:

“De Vlaamse Gemeenschapscommissie deelt haar gemeenschapsbevoegdheden niet alleen met de Vlaamse Gemeenschap, maar ook met 19 gemeentebesturen, evenveel OCMW's, de Franse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie. Dit betekent dat ze niet alleen haar eigen beleid moet definiëren, maar de plaats van dat beleid ten opzichte van andere overheden.

Dat impliceert :

- *een coherente plaats voor de Brusselse gemeenten in Vlaamse decreten die te maken hebben met decentralisatie, en in het lokale beleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie zelf ;*
- *een coherente invulling van subsidiariteit tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, en een delegatie van bevoegdheden in functie van de (niet)toepasbaarheid van de Vlaamse decreten in Brussel;...”⁵⁶*

Verdere stelt de beleidsnota, in het kader van een evaluatie van het decreet, vragen bij de toegevoegde waarde van de lokale beleidsplanning en wat de impact is van de goedgekeurde projecten op de lokale culturele ruimte. En verder: *“Wij moeten durven de vraag stellen hoe ver de Vlaamse Gemeenschapscommissie met een decentralisatie van het lokale cultuurbeleid wil gaan: een overdracht van subsidies, van infrastructuur, van mensen? En welke de zin van een lokaal cultuurbeleid is, als wel de coördinatie lokaal is, maar niet de instrumenten?”⁵⁷*

Hiermee wordt aangegeven dat voor het VGC-lokaal cultuurbeleid de evaluatie van de voorbije werking een belangrijke doelstelling is: niet alleen naar instap in het decreet maar ook naar inhoud (o.m. de kwaliteit van de projecten) en de impact op het lokaal cultuurbeleid, en de toekomstige rol van de gemeenten bij het lokale jeugd- en sportbeleid.

⁵⁴ Hierover vindt men de nodige gegevens in het Werkingsverslag 2003 en 2004.

⁵⁵ VGC-Beleidsakkoord 2004-2009, VGC-Raad, 15 juli 2004, STUK 4 (2004) – nr.1, p.7.

⁵⁶ Beleidsnota 2005-2009 Cultuur – Jeugd – Sport, VGC-Raad, 24 maart 2005, STUK 301 (2004-2005) – Nr.1

⁵⁷ Beleidsnota, ibidem, p.17-18

II.2.3. Het Nederlandstalig cultuurbeleid van de Brusselse gemeenten

Zowel de sociaal-economische situatie (zie deel I,4) als de elementen geschetst onder punt II.2.1. bepalen mede de mogelijkheden van een gemeente om te investeren in cultuur en de prioriteiten van dit beleid.

De VUB-studie onderzocht in de periode 1994-2000 zowel de kwalitatieve als kwantitatieve elementen van het gemeenschapsbeleid van zeven gemeenten.⁵⁸ Er werd ook nagegaan in welke mate de gemeente zelf beleidsinitiatieven neemt of eerder ondersteunend optreedt.

Wat de **kwalitatieve elementen** betreft komt de studie voor de onderzochte gemeenten tot de volgende conclusie. Voor de periode 1994-2000 kan *“moeilijk gesproken worden van de gemeente als initiatiefnemende, beleidsmakende overheid naar de Nederlandstalige gemeenschap toe. Het onderwijs en de kribben, buiten beschouwing gelaten, bestaat de voornaamste bijdrage van de gemeenten uit de subsidiëring van sport-, jeugd- en culturele verenigingen en van de gemeenschapscentra en van het ondersteunen of mee organiseren van Vlaamse initiatieven die, enkele uitzonderingen niet te na gesproken, uitgaan van de gemeenschapscentra. De gemeente is in het beste geval een partner van gemeenschapscentrum en in het slechtste geval helemaal niets. Op die manier beschouwt blijven de gemeenten in gebreke.”*⁵⁹

Voor de **kwantitatieve gegevens** is de conclusie: *“de analyse van de ontvangsten en uitgaven voor gemeenschapsmateries tonen aan dat de zeven gemeenten slechts zelden de 20-80%⁶⁰ verdeelsleutel hanteren.”*⁶¹

Algemeen kan gesteld worden dat het onderzoeksrapport *“ruw materiaal levert waarmee in de toekomst verder moet gewerkt worden.”*⁶² Verder onderzoek en het opmaken van een inventaris van het VGC-beleid op gemeentelijk niveau moet de nodige gegevens opleveren om met de gemeente gesprekken aan te gaan. Via de oprichting van het steunpunt Brio zullen de komende jaren de analyses van het gemeenschapsbeleid van de gemeenten verder uitgediept en verbreed kunnen worden.

II.2.4. De toepassing van het decreet op het lokaal cultuurbeleid

Tot 2002 was de realisatie van een bibliotheekvoorziening het enige dossier waar de VGC, met enig succes, heeft samengewerkt met de Brusselse gemeenten. In de periode 1980 - 2002 werden negen⁶³ voorzieningen gerealiseerd.

De toepassing van het decreet - sinds 2002 - leverde volgende concrete resultaten op:

- **15 gemeenten**⁶⁴ beschikken nu over een bibliotheekvoorziening, waarvan er 2 (Vorst en Koekelberg) filiaal zijn van de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek.

⁵⁸ Twee zuidelijke gemeenten, namelijk Sint-Lambrechts-Woluwe en Ukkel, twee concentratiegemeenten, Sint-Joost en Sint-Gillis, twee noordelijke gemeenten, Evere en Koekelberg en tenslotte de stad Brussel.

⁵⁹ Els Witte, De relatie tussen ..., ibidem, p.158.

⁶⁰ Op basis van Art. 83bis van de speciale wet van 16 juli 1993 geldt deze 20-80% regel als de forfaitaire verdeelsleutel voor de financiering van de gemeenschapscommissies door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

⁶¹ Els Witte, De relatie tussen ..., ibidem, p.158.

⁶² Hoorzitting, ibidem, p.13.

⁶³ In 1980 kwam in de gemeente Jette de eerste gemeentelijke openbare bibliotheek tot stand. In de periode 1980-1990 volgden Watermaal-Bosvoorde (1982), Brussel-stad (1986), Etterbeek (1988) en Sint-Pieters-Woluwe (1988). In een relatief korte tijd werden, onder stimulans van de Nederlandse Commissie voor de Cultuur (de voorgangster van de VGC), een aantal bibliotheekvoorzieningen gerealiseerd. Daarna nam de overheid een afwachtende houding aan, mede omdat een aantal gemeenten niet konden voldoen aan de voorwaarden van het decreet (o.m. de 30%-regel). In de periode 1990-2000 volgden er nog maar drie: Schaarbeek (1993), Anderlecht (1995) en Sint-Agatha-Berchem (2000). Evere werd erkend in 2001.

⁶⁴ Anderlecht, de stad Brussel, Elsene, Etterbeek, Evere, Jette, Koekelberg, Schaarbeek, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Gillis, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Pieters-Woluwe, Ukkel, Vorst en Watermaal-Bosvoorde.

- **10⁶⁵ gemeenten** zijn erkend in het decreet. Er is een cultuurbeleidscoördinator actief en hun cultuurbeleidsplan is goedgekeurd.
- **3 gemeenten** (Koekelberg, Elsene en Ukkel) zullen voor 31 december 2005 een aanvraagdossier indienen bij de Vlaamse Gemeenschap.
- De gemeente **Watermaal-Bosvoorde**, met bibliotheekvoorziening, zou in het decreet kunnen stappen maar dit is politiek niet haalbaar. Met de gemeente **Vorst** werd een overname-overeenkomst filiaal HOB onderhandeld, maar ze overleefde de begrotingsbesprekingen 2005 niet.
- **Sint-Joost-ten-Node** zal in een eigen gebouw voor 31 december 2005 een filiaal van de HOB openen en onmiddellijk een aanvraagdossier indienen bij de Vlaamse Gemeenschap.
- Zowel **Oudergem** als **Ganshoren** hebben bij de VGC een voorstel ingediend om een bibliotheekvoorziening te realiseren. In 2006 zal hierover de besluitvorming afgerond worden.
- Tenslotte is er de gemeente **Sint-Lambrechts-Woluwe** waar het resultaat van de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2006 dient afgewacht.

In 2006 zouden 14⁶⁶ van de 19 gemeenten in het decreet op het lokaal cultuurbeleid kunnen functioneren.

Het meerjarenplan investeringen zal duidelijk maken hoever de engagementen naar de financiering van de infrastructuur van gemeentelijke bibliotheken aangehouden kunnen worden. Waar concrete dossiers én concrete engagementen zijn, zullen die nagekomen worden. Ook het principe van een spreiding van bibliotheekvoorzieningen over alle gemeenten wordt niet in vraag gesteld.

II.3. Evaluatie en bijsturing van het lokaal cultuurbeleid

Positieve elementen zijn:

- De instap in het decreet gebeurt op basis van een overeenkomst met de VGC, een intentieverklaring van de gemeenteraad en het indienen van een aanvraagdossier bij de Vlaamse gemeenschap. Op deze manier wordt de stap gezet naar contractuele afspraken met Vlaamse gemeenschapsinstellingen.
- Voor sommige gemeenten wordt deze instap voorafgegaan door de realisatie van een bibliotheekvoorziening, eveneens op basis van een contractuele afspraak.
- Tien gemeenten beschikken nu over een gekwalificeerd personeelslid om het Nederlandstalig Cultuurbeleid, in overleg en samenwerking met de lokale culturele partners, te realiseren.
- Voor een aantal gemeenten is dit de eerste volwaardige beleidsmedewerker cultuur. Slechts een beperkt aantal gemeenten hebben een dienst Nederlandse cultuur.
- Het cultuurbeleidsplan wordt niet alleen met de culturele actoren uitgeschreven en geadviseerd door de culturele basis, maar ook besproken en goedgekeurd in het schepencollege en de gemeenteraad. Het is een engagement om als gemeente beleidsmatig met Nederlandstalige cultuur bezig te zijn.

⁶⁵ Anderlecht, de stad Brussel, Etterbeek, Evere, Jette, Schaarbeek, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Gillis, Sint-Jans-Molenbeek en Sint-Pieters-Woluwe.

⁶⁶ Bij de huidige 10 zouden zich Koekelberg, Elsene, Ukkel ... en Sint-Joost-ten-Node kunnen voegen.

- De VGC adviseert het cultuurbeleidsplan dat wordt goedgekeurd door de Vlaamse gemeenschap.
- Via communicatie, aangestuurd door de VGC, participeren de gemeenten aan een decreet waarvan ze echt op de hoogte zijn en waar ze ook bewust instappen. Het is ook positief omdat door het cultuurbeleidsplan het inhoudelijk en planmatig denken wordt geïntroduceerd.
- De uitvoering van het cultuurbeleidsplan wordt opgevolgd door de adviesraad. Deze adviesraad vervult ook nog twee andere functies: de goedkeuring van de gemeentelijke projecten, die voor VGC-subsidie in aanmerking komen en de functie van informatie en overleg over de beleidsplannen van de bibliotheek en het gemeenschapscentrum. Dit biedt mogelijkheden tot coördinatie, samenwerking en het groeien naar een gemeenschappelijke cultuurbeleid.
- Ook gemeenten die nog niet in het decreet zijn gestapt kunnen voor hun projecten een subsidieaanvraag indienen bij de VGC.
- Informatie, overleg en samenwerking zijn belangrijke aandachtspunten in het informele overleg van de lokale beroepskrachten: bibliothecaris, centrumverantwoordelijke en cultuurbeleidscoördinator. Zij staan niet alleen in voor de uitvoering van het cultuurbeleid maar ook voor de beleidsvoorbereiding en -bijsturing op het niveau van de adviesraad.
- Tenslotte wordt op het hoofdstedelijk niveau maandelijks overleg georganiseerd voor de cultuurbeleidscoördinatoren.

Bij deze positieve duiding horen echter een aantal **evaluatieve kanttekeningen**:

- De doelstelling om alle gemeenten voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 in het decreet op te nemen⁶⁷ is voor vijf gemeenten niet gehaald.
- Dit geldt ook voor andere doelstellingen van het Beleidsplan Cultuur 2003-2005:
 - “ het linken van het gemeentelijk beleidsplan met het VGC-beleid inzake jeugd en sport”⁶⁸,
 - “de wenselijkheid dat ook vanuit de andere VGC-beleidsdomeinen - zoals onderwijs en welzijn - de ontwikkeling van projecten op deze integrale lokale aanpak worden afgestemd.”⁶⁹
- Op het niveau van de VGC ontbreekt een inventaris van de beleidsmaatregelen en financiële ondersteuning die zij inzake jeugd en sport, in de plaats van de gemeenten, lokaal inbrengt. Op basis hiervan kan een actieplan over decentralisatie van het cultuurbeleid uitgewerkt worden. Dat voorwerp van overleg kan zijn met de gemeentebesturen.
- Het blijft een gegeven dat de Vlaamse decreten, naar analogie van het decreet op het lokaal cultuurbeleid, moeten aangepast worden. Essentieel is dat zowel de VGC als de gemeenten een duidelijker plaats krijgen in de Vlaamse decreten.
- In het beleidsplan Cultuur 2003-2005 werd gesteld dat: *“de VGC in de implementatie van het decreet een actieve rol zal spelen door, samen met de gemeentelijke overheid, aan een gecoördineerd cultuurbeleid te werken. De Vlaamse gemeentemantatarissen, als*

⁶⁷ Beleidsplan Cultuur 2003-2005, ibidem, p.27.

⁶⁸ Beleidsplan Cultuur 2003-2005, ibidem, p.27

⁶⁹ Beleidsplan Cultuur 2003-2005, ibidem, p.27

vertegenwoordigers van de burgers, zijn in dit perspectief de geprivilegieerde gesprekspartners.”⁷⁰

- Vooral dit laatste element verdient een kritische evaluatie, zodat dit “partnership” zowel inhoudelijk als structureel kan versterkt worden.
- Het is ongetwijfeld zo dat via de projecten, die door de VGC gesubsidieerd worden, het Nederlandstalig cultuurbeleid op plaatselijk niveau meer zichtbaar wordt. Deze projecten dienen volgens het decreet “een bijzonder en vernieuwend”⁷¹ karakter te hebben.
- Over de toepassing en vooral beoordeling ervan blijft grote onduidelijkheid bestaan. In welke mate kan de VGC hier richtinggevend optreden zonder betuttelend te zijn? Moet er niet meer rekening gehouden worden met de concrete situatie en mogelijkheden van elke gemeente afzonderlijk? Tegelijkertijd moet er ruimte zijn om met alle betrokken partners overleg te plegen over de impact van het dit cultuurbeleid op de lokale culturele ruimte.
- Het overleg en de samenwerking van de lokale actoren is een belangrijk element in de realisatie van het lokaal cultuurbeleid. Dit proces is nog maar net opgestart. De vraag stelt zich of de lokale actoren voldoende dynamiek zullen ontwikkelen die het formele kader kan overstijgen.
- Tenslotte dient te worden vastgesteld dat de instap van de gemeenten in het decreet bevorderd wordt door de financiële tegemoetkoming die de Vlaamse gemeenschap voorziet voor de cultuurbeleidscoördinator en de projecten. Het decreet stelt geen enkele voorwaarde inzake cofinanciering. De mate waarin dit personeelslid ook werkelijke optreedt als coördinator dan wel als animator, hangt zowel af van zijn/haar plaats in het organieke kader van de gemeente, als van de instrumenten en het mandaat dat die persoon heeft ten aanzien van de lokale actoren. Die autoriteit en middelen hebben de gemeentelijke cultuurbeleidscoördinatoren vandaag niet.
- De vraag stelt zich in welke mate de financiering in het overleg met de gemeenten moet aan bod komen. Men kan niet om de vaststelling heen dat de budgetten voor Nederlandse cultuur sterk verschillen van gemeente tot gemeente. Welke redelijke norm kan men, in vergelijking met de inbreng van de Vlaamse gemeenschap en VGC, stellen inzake financiële inbreng van de gemeente?

II.4. Besluit

De Beleidsnota 2005-2009 Cultuur-Jeugd-Sport vat de gestelde problematiek samen:

“Het lokaal cultuurbeleid gaat uit van de bekommernis de culturele ruimte in de stad te versterken, en de organisatie van die culturele ruimte over te dragen naar het beleidsniveau dat daar het meest geschikt voor is.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt dit alsnog ingevuld als supplement van een minderheid binnen een lokale overheid op een partieel beleid van een andere lokale overheid. De actoren van het plaatselijke cultuurbeleid worden, zoals voor het decreet er was, nog steeds aangestuurd door de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Wij moeten durven de vraag stellen hoe ver de Vlaamse Gemeenschapscommissie met een decentralisatie van het lokaal cultuurbeleid wil gaan: een overdracht van subsidies van infrastructuur,

⁷⁰ Beleidsplan Cultuur 2003-2005, ibidem, p.26

⁷¹ Zie Memorie van toelichting bij het decreet houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid, p.26 “Deze subsidie moet worden aangewend voor de uitvoering van bijzondere en vernieuwende initiatieven die in het cultuurbeleidsplan zijn opgenomen. Dit kunnen initiatieven zijn die zich richten naar bijzondere doelgroepen, naar het bevorderen van de cultuurparticipatie, het ondersteunen van bijzondere projecten in het kader van witte vlekken in de gemeente en dit zowel geografisch als inhoudelijk. Het subsidiëren van de reguliere werking van culturele instellingen en organisaties is hier dus niet aan de orde.”

van mensen? En welk de zin van een lokaal cultuurbeleid is, als wel de coördinatie lokaal is, maar niet de instrumenten .”⁷²

De VGC zal na evaluatie – op basis van bovengenoemde elementen – het lokaal cultuurbeleid bijsturen.

II.5. BELEIDSDOELEN LOKAAL CULTUURBELEID

- De VGC werkt, in samenwerking met de Brusselse gemeenten, verder aan de realisatie van een volwaardig lokaal cultuurbeleid.
 - Nog 9 Brusselse gemeenten stappen in het decreet lokaal cultuurbeleid.
 - Vier gemeenten realiseren eerst een bibliotheekvoorziening. Dit gebeurt op basis van een plan van en in overleg met de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek en het Streekgericht Bibliotheekbeleid.
 - Voor gemeenten die nog niet in het decreet stappen zal de VGC, via het gemeentelijk overlegplatform op het niveau van het gemeenschapscentrum, de nodige ondersteuning blijven garanderen aan het lokale Nederlandstalige gemeenschapsleven.

- Bijzondere aandacht gaat naar de evaluatie en bijsturing van het VGC-beleidskader lokaal cultuurbeleid. De belangrijkste aandachtspunten zijn:
 - de kwalitatieve verbetering: de door de VGC gesubsidieerde projecten moeten dienaangaande een hefboom zijn. In overleg met de lokale culturele actoren wordt een regelmatige evaluatie bij de doelgroep(en) van het lokaal cultuurbeleid georganiseerd. Op basis hiervan wordt nagegaan of dit beleid ook daadwerkelijk leidt tot een verbetering en verbreding van het culturele aanbod en de kwaliteit ervan.
 - de inspraak: de plaatselijke beleidsorganisatie wordt verder uitgewerkt. Dit gebeurt door het overleg en de samenwerking tussen de lokale actoren verder te versterken via de adviesraad en het overleg van de beroepskrachten lokaal cultuurbeleid, gemeenschapscentrum en bibliotheek.
 - de groei van een complementair beleid tussen de culturele actoren: de plaatselijke samenwerking tussen de gemeentelijk dienst Cultuur, het gemeenschapscentrum en de bibliotheek wordt versterkt via een complementair beleid inzake communicatie, de culturele programmatie, het educatief aanbod en de gemeenschapsvorming.
 - vormen van cofinanciering door de gemeenten: de VGC verwacht meer inzicht en transparantie in de gemeentelijke begroting doordat afzonderlijke posten worden voorzien voor alle aspecten van het lokaal cultuurbeleid. De cofinanciering door de gemeenten dient op deze manier meer zichtbaar te worden.

- De VGC organiseert in samenspraak met de gemeenten het overleg, de samenwerking en de vorming van de cultuurbeleidscoördinatoren.

- De positionering van de cultuurbeleidscoördinatoren in het lokale culturele veld moet verder uitgeklaard worden.

- Een coherente plaats van de VGC en de Brusselse gemeenten in de Vlaamse decreten blijft een fundamenteel uitgangspunt van het VGC-beleid.
 - Er wordt met de Vlaamse Gemeenschap nagegaan of er geen symbiose mogelijk is tussen het gemeentelijk beleid jeugd,sport en cultuur.
 - In afwachting van een globaler contractbeleid tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie wil de VGC haar ad – hoc samenwerking met de gemeenten voort uitbouwen.

⁷² Beleidsnota, ibidem, p.17-18.

- De VGC zal al het nodige doen om de planlast en dossiervorming inzake de subsidieregeling te verminderen.
- De samenwerking met de Brusselse gemeenten beter definiëren, en ervoor zorgen dat die samenwerking effectief een win-winsituatie oplevert. Een definitief voorstel “lokaal beleid” zal gepresenteerd worden naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen in 2006.

II.6. Middelen

Uitgaven

Loon van de VGC-Cultuurbeleidscoördinator	73.000
Subsidiëring van de gemeentelijke projecten	310.000
Technische kosten	10.000

Ontvangsten

Loon van de VGC-cultuurbeleidscoördinator	52.000
Subsidiëring van gemeentelijke projecten	310.000

Hoofdstuk III: CULTUURCENTRUM – BRUSSEL

Inleiding

De voorbije jaren is er heel wat veranderd in de gemeenschapscentra.

Het decreet op het lokaal cultuurbeleid herpositioneerde de gemeenschapscentra van solospeler naar partner in een lokaal cultuurbeleid; het eerste beleidsplan Cultuurcentrum Brussel 2003 –2005 en de individuele convenants leidden tot een inhoudelijke en vormelijke herbronning.

Vanuit het werkveld worden de gemeenschapscentra, als lokale antennes, steeds meer geappelleerd : hun basisopdrachten worden uitgebreid met taken op vlak van buitenschoolse opvang, taallessen, NT2, wijkontwikkeling, milieueducatie, zinnopolen, sociaal lokaal beleid.....

Het is aangewezen dat het huidig concept en organisatiemodel getoetst wordt aan de huidige evoluties.

In 2005 worden de gemeenschapscentra doorgelicht. Wij onderscheiden drie onderdelen:

- een publieksonderzoek dat niet alleen het bereik van de gemeenschapscentra meet, maar ook het potentieel,
- een externe audit die de organisatie moet toetsen op efficiëntie en een aantal verbeteringen moet voorstellen en begeleiden inzake personeelsbeleid, de ondersteuning van de beroepskrachten en vrijwilligers en het infrastructurele en materiële beheer,
- het infrastructuurplan dat voor de komende vijf jaar de noden en vragen in kaart moet brengen.

Ondermeer de voorbereiding en het resultaat van de convenantgesprekken met de gemeenschapscentra zullen hiervoor als basis gebruikt worden.

De resultaten van de onderzoeken worden in februari 2006 verwacht en zullen een weerslag hebben op het beheer en beleid inzake:

- het concept van de 22 gemeenschapscentra
- het organisatiemodel van de 22 gemeenschapscentra
- het personeels- en infrastructuurbeleid.

III.1. Missie

De gemeenschapscentra van de Vlaamse Gemeenschapscommissie vormen een netwerk van lokale pluralistische instellingen van de Nederlandstalige gemeenschap in Brussel. Hun missie bestaat erin de leefkwaliteit van de stad te bevorderen. Deze maatschappelijke betrokkenheid wordt door elk gemeenschapscentrum, op basis van de lokale realiteit, op eigen en creatieve wijze ingevuld.

In elk van de 19 Brusselse gemeenten (en de drie deelgemeenten van de stad Brussel), is een gemeenschapscentrum een volwaardig steunpunt voor de plaatselijke Vlaamse gemeenschap, verenigingen en burgers. Een aantal centra ontplooiën daarenboven een werking die hetzij inhoudelijk, hetzij qua bereik een regionale missie hebben.

III.2. Beleidsdoelstellingen

Vanuit deze missie ontwikkelen de gemeenschapscentra een werking op vlak van

- communicatie, informatie en dienstverlening,
- culturele participatie, animatie en spreiding,
- educatie en permanente vorming,
- gemeenschapsvorming.

De publiekswerking, de organisatieontwikkeling, de lokale netwerkvorming en samenwerking, de geïntegreerde werking, de culturele diversiteit, het gemeentelijk cultuurbeleid, de ontmoetingsfunctie en de verbreding van het draagvlak zijn de **kernbegrippen** voor 2006 – 2010.

III.2.1. Communicatie, informatie en dienstverlening

De gemeenschapscentra namen deel aan een **evaluatie van de lokale infodragers en de plaats van de lokale informatie** in de regionale media. Zij werken mee aan een afstemming van de gidsen van de VGC-administratie en de regionale informatiegidsen van de gemeenschapscentra.

Duidelijkheid creëren over haalbaarheid en opportuniteit van de uitbouw van een cultuurloket binnen de gemeenschapscentra, dit zal mede bepaald worden door:

- competentie van baliepersoneel,
- de afstemming op het Monnaiehuis
- aanschaf van geschikte software in de gemeenschapscentra,
- een globale aanpak binnen het gehele Brusselse culturele veld.

Ondersteuning van de publiekswerking van de gemeenschapscentra door:

- de verdere uitbouw van een gemeenschappelijke promotie- en communicatievoering voor en door de gemeenschapscentra o.a. via hun medewerking aan de Cultuurdatabank – Cultuurnet Vlaanderen,
- hun medewerking aan gemeenschappelijke publicaties (o.a. culturele brochure en educatieve brochure...),
- het ontwikkelen van vergelijkbare standaarden voor publieksregistratie.
In dit kader wordt een aankoop gepland van een geïntegreerd softwarepakket waarin verschillende gebruiksmodes (publieksregistratie, activiteitenbeheer, zaalverhuur..) worden voorzien.

De lokale informatie- en promotievoering van elk gemeenschapscentrum (geschreven en digitaal) worden onderzocht op:

- hun effectiviteit,
- hun mogelijkheden van onderlinge ervaringsuitwisseling,
- hun lokale meerwaarde,
- de financiële haalbaarheid.

III.2.2. Cultuurspreiding, animatie en participatie

De **specifieke rol van de gemeenschapscentra** in de cultuurspreiding en cultuurparticipatie in het Brusselse culturele werkveld moet duidelijker vorm krijgen.

Elementen die hierin een rol zullen spelen:

- het duidelijker positioneren van de schoolprogrammatie binnen de culturele werking van de gemeenschapscentra,
- het werken met en ondersteunen van amateurs – en beginnende kunstenaars,
- het werken naar specifieke doelgroepen,
- het plaats geven aan de ‘ontmoetingsfunctie’,
- het zichtbaar maken van de culturele werking van de gemeenschapscentra.
- de uitgave en optimalisering van de culturele brochure is hiervan een element.
- Een sterkere samenwerking tussen een aantal grote centra en de cultuurhuizen

Voor de 22 gemeenschapscentra worden **de samenwerking** (al dan niet regionaal) en **het overleg over de culturele programmatie** een noodzakelijke keuze. Het regionale culturele aanbod zal duidelijk in beeld worden gebracht.

III.2.3. Educatie en permanente vorming

De educatieve werking van de gemeenschapscentra ontwikkelt zich rond volgende **specifieke elementen**: het opzetten van cursussen voor kinderen én volwassenen in de vrije tijd, sport en taal. Hierbij spelen ontmoeting en toeleiding tot de ruimere programmatie van het centrum een centrale rol. Deze elementen worden nog sterker uitgewerkt.

Deze specifieke elementen van het educatief aanbod zullen een doorslaggevende rol spelen in het bepalen van de samenwerkingsmodaliteiten met de Brusselse Volkshogeschool, Citizenne. Ondermeer haar ondersteunings- en begeleidingsrol **op vlak van culturele diversiteit en promotie** zal verder uitgewerkt worden.

De gemeenschapscentra ontwikkelen, in overleg met het Kunstenoverleg, **hun plaats** in het **kunsteducatieve netwerk in Brussel**.

Voor de 22 gemeenschapscentra worden **de samenwerking** (al dan niet regionaal) en **het overleg** over de educatieve programmatie een noodzakelijke keuze. **De piste van 'regionale samenwerking op educatief vlak'** moet in al zijn consequenties en in open dialoog ontwikkeld worden. Het delicaat evenwicht tussen het opbouwen van deskundigheid enerzijds en het werken binnen lokale realiteiten en lokale gevoeligheden anderzijds moet bij het uittekenen van deze piste bewaakt worden.

III.2.4. Gemeenschapsvorming

De gemeenschapscentra spelen een rol in het **verhogen en verbeteren van de kwaliteit en de samenhang van de lokale gemeenschap**; zij profileren zich als actieve partners in het lokale gemeenschapsleven o.a. via

- het opzetten van en inspelen op lokale evenementen en ontwikkelingen met een maatschappelijk draagvlak,
- het actief partnerschap en coördinatie in het uittekenen en uitvoeren van een gemeentelijk lokaal cultuurbeleid;
- het actief ondersteunen van de lokale verenigingen en organisaties niet alleen door het ter beschikking te stellen van hun infrastructuur maar ook door het opzetten van creatieve samenwerkingsverbanden die nieuwe lokale dynamieken stimuleren.

Deze werking moet zich op termijn vertalen in een verbreding van het draagvlak van het gemeenschapscentrum.

III.3. Middelen

III.3.1. Organisatie en beheer

Op basis van het decreet op het lokaal cultuurbeleid en het convenant afgesloten tussen de VGC en de Vlaamse Gemeenschap zijn de 22 gemeenschapscentra erkend als cultuurcentrum – Brussel.

De VGC is de inrichtende macht van de 22 gemeenschapscentra. Via een convenant worden beheer en programmatie overgedragen aan de vzw's Gemeenschapscentrum.

De centra worden beheerd overeenkomstig de beheersformule in art.9, c) van het cultuurpactdecreet waarbij de algemene vergadering en raad van bestuur zijn samengesteld uit vrijwilligers en deskundigen. De VGC en de gemeentelijke overheid zijn vertegenwoordigd als waarnemer.

De Gemeenschapsraad fungeert als algemene vergadering van de vzw Gemeenschapscentrum.

Begin 2004 werd door de VGC, in uitvoering van de verordening op de gemeenschapscentra, met elk van de 22 vzw's Gemeenschapscentrum een convenant afgesloten voor 2004 en 2005.

In deze convenants werd via een resultaatsverbintenis gesteld welk programma elk gemeenschapscentrum realiseert in het kader van het VGC-beleidsplan cultuurcentrum-Brussel en welke gebouwen, welk personeelskader en hoeveel financiële middelen de VGC hiervoor ter beschikking stelt.

De VGC-dienst Gemeenschapscentra, ingebed in de directie Cultuur, is het beleidsinstrument dat zorgt voor de sturing van de werking van de gemeenschapscentra : programmatie, vorming en samenwerking.

De bestaande convenants worden in 2006 verlengd. Aansluitend bij de resultaten van het publieksonderzoek en de audit, en rekening houdend met het investeringsplan, zullen **nieuwe convenants** voor de periode 2007- 2010 worden voorbereid.

Een evaluatie van de huidige convenants en voorstellen vanuit de audit o.a. in verband met de rol van de vrijwilligers-bestuurders, het stafpersoneel en de VGC-administratie (o.a. de dienst Gemeenschapscentra) ten aanzien van de organisatie en beheer van de gemeenschapscentra, zullen de invulling van de nieuwe convenants bepalen.

III.3.2. Infrastructuur en uitrusting

Met de middelen uit de dotatie van de Vlaamse Gemeenschap, aangevuld met eigen VGC-middelen worden naast de financiering van het onderhoud, de uitrusting en de energiekosten, jaarlijks een aantal belangrijke infrastructuurprojecten binnen de 22 gemeenschapscentra ontwikkeld.

In 2005 wordt een **nieuw infrastructuurplan** opgemaakt dat voor de volgende vijf jaren de noden en de vragen in kaart brengt en de budgettaire mogelijkheden en beperkingen.

De continuering van de jaarlijkse dotatie van de Vlaamse Gemeenschap is hierbij een dwingende voorwaarde

De uitvoering van het informaticaplan voor de 22 gemeenschapscentra – inzake de standaardisering van hard- en software - zal de komende jaren gerealiseerd worden. De plan zal uitgevoerd via co-financiering (de gemeenschapscentra én de Vlaamse Gemeenschapscommissie).

III.3.3. Personeel

In het kader van een door het VGC-College vastgestelde bijzondere contractuele formatie voor de gemeenschapscentra stelt de VGC 31,5 voltijdse equivalenten stafpersoneel en 86 voltijdse equivalenten ondersteunend (administratief en technisch) personeel ter beschikking van de 22 gemeenschapscentra..

Hiernaast zijn door de vzw's Gemeenschapscentrum, aanvullend via eigen projecten in totaal 86,61 voltijdse equivalenten eigen personeel aangeworven.

Een doorlichting van het personeelsbeleid van en voor de gemeenschapscentra in het kader van de audit moet voorstellen opleveren i.v.m. de verhouding tussen lokale autonomie en de centrale aansturing, interne mobiliteit, coördinatie, poolvorming en deskundigheidsuitwisseling.

III.3.4. Financiële werkmiddelen

Met de invoering van het convenant wordt gewerkt met een enveloppenfinanciering.

Elke vzw Gemeenschapscentrum ontvangt, binnen de perken van de VGC-begroting, een enveloppensubsidie voor de duur van het convenant.

De vzw's Gemeenschapscentrum verwerven, waar mogelijk bijkomende middelen voor de ontplooiing van de werking via uitbating van de ter beschikking gestelde infrastructuur en via ondersteuning door andere overheids- en privé-partners.

In het kader van de audit worden de totale **middelenstroom** naar de centra en de ingezette **VGC-middelen geanalyseerd** en worden voorstellen verwacht met het oog op een rationele aanwending en verhoogde effectiviteit.

III.3.5. De begroting

De begroting voor de gemeenschapscentra is opgenomen in deze van de directie Cultuur onder het artikelnummer 525.

De cijfers zijn deze van de VGC-begroting 2005.

Zij is als volgt samengesteld :

Uitgaven	
Personeel	2.850.000 EUR
Werkingskosten	253.000 EUR
Overdrachten	735.000 EUR
Totaal	3.838.000 EUR
Ontvangsten	
Vl. Gemeenschap werkingskosten	731.000 EUR
Totaal	731.000 EUR

Onder de andere posten van de VGC-begroting bevinden zich nog financies voor de gemeenschapscentra :

Directie Personeel	
Vorming	30.200 EUR

Directie Logistiek en Gebouwen *	
Aanpassingswerken **	5.874.000 EUR
Buitengewoon onderhoud **	123.000 EUR
Meubilair	155.000 EUR
Uitbatingsmateriaal	83.000 EUR
Energiekosten	937.000 EUR
Totaal	7.172.000 EUR

(*) In deze cijfers zitten ook uitgaven voor de jeugdhuizen.

Het overgrote deel betreft echter investeringen voor de gemeenschapscentra.

HOOFDSTUK IV: DE HOOFDSTEDELIJKE OPENBARE BIBLIOTHEEK

Inleiding

Het voorliggend beleidsplan sluit aan bij volgende beleidsdocumenten:

- beleidsplan HOB 2003 – 2005
- decreet Lokaal Cultuurbeleid, juli 2001
- beleidsnota Cultuur 2004 - 2009, Vlaamse Gemeenschap – minister B. Anciaux
- beleidsnota Cultuur – Jeugd – Sport 2005 – 2009, VGC – minister P. Smet

Laatstgenoemde nota beschouwt de HOB als dé belangrijke partner in het toekomstige communicatiehuis, dat in deze beleidsperiode dient te worden gerealiseerd. De nota drukt eveneens de ambitie uit om van de HOB een moderne stadsbibliotheek te maken die de vergelijking kan doorstaan met de bibliotheken van de grootste Vlaamse steden. Het voorliggend beleidsplan past volledig in deze beleidsvisie.

IV.1. Missie

De Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek is een culturele, kennis- en informatieverstreckende basisvoorziening. Zij stimuleert iedereen, zowel individueel als in groep, om met vragen op het vlak van kennis, cultuur, informatie en ontspanning naar de bibliotheek te komen en van de dienstverlening van de bibliotheek gebruik te maken.

IV.2. Beleidsdoelen

IV.2.1. Vervolledigen van het Brusselse bibliothekennetwerk

De HOB rekt het tot haar taak om in gemeenten in het Brussels hoofdstedelijk gewest die nog niet over een erkende bibliotheekvoorziening beschikken - in afwachting van een gemeentelijk initiatief - een filiaal uit te bouwen. Op deze wijze wordt het Brusselse bibliothekennetwerk vervolledigd.

Acties:

- gemeente Sint-Joost-ten-Node: uitbouw van een HOB-filiaal ‘type familiebibliotheek’
- gemeente Vorst : onderzoek naar de mogelijkheid tot overname van het HOB-filiaal
- gemeente Oudergem: onderzoek m.b.t. overname bibliotheek Hertoginnedal als HOB-filiaal
- gemeente Ganshoren: onderzoek haalbaarheid filiaal HOB.

IV.2.2. De bibliotheek uitbouwen tot centrum voor informatievoorziening en kennisbevordering

De HOB profileert zich als het belangrijkste Nederlandstalige centrum in de hoofdstad voor informatievoorziening en kennisbevordering. Dit veronderstelt de aanwezigheid van een rijk en gevarieerd media-aanbod (gedrukte, audiovisuele en digitale media) en een doelmatige informatiebemiddeling op maat van de vragen van de gebruikers.

Acties:

- De resultaten van het gevoerde gebruikersonderzoek worden aangewend om het collectie- en informatiebeleid voor de eerstvolgende beleidsperiode te definiëren wat dient te resulteren in een nieuw collectieontwikkelingsplan.
- In de actuele discussie over de verbreding van de maatschappelijke functie van de bibliotheken zal de HOB in haar toekomstige werking het accent leggen op:
 - kennisverdieping: het stimuleren van leren en vorming;
 - kennisverbreding: eerstelijnsinformatieverstrekking aan de burgers, de bibliotheek als algemene publieke dienstverlener en als de laagdrempelige informatiebemiddelaar bij uitstek;
 - vanuit de vaststelling dat de informatiebemiddelende rol van de bibliotheek door de opkomst van intelligente zoekmachines steeds meer in het gedrang komt, zal de HOB

beter trachten te anticiperen op real time behoeften van klanten door kennis te bieden ‘op vraag’ en meer toegevoegde waarde te leveren;

- ter ondersteuning van de cursisten NT2 wordt de collectie ‘Leermedia Nederlandse taal’ aanzienlijk uitgebreid;
- de HOB participeert actief aan de werking van het Communicatiehuis en past bepaalde onderdelen van haar educatieve en informatieve opdracht in, in de werking van het Communicatiehuis.

IV.2.3. Versterken van de educatieve omkadering van de bibliotheek

De educatieve belevenis krijgt een centrale plaats door te zorgen voor een positief leerklimaat en het aanbieden van aangepaste databanken, kwalitatieve websites, just-in-time leerpakketten, alsook het verzorgen van aangepaste training met als doel de computer- en informatievaardigheden te verhogen.

Acties:

- Creëren van een e-platform. ‘e’ staat hierbij zowel voor educatief als elektronisch.
- Ontwikkelen van specifieke educatieve projecten ten behoeve van jongeren en volwassenen:
 - Het stimuleren en ondersteunen van levenslang en levensbreed leren: projecten ‘fysieke leerwinkel’ en ‘nieuwe geletterdheid’
 - Het stimuleren van het bibliotheekgebruik en leesbevordering bij leerlingen en achterstandsgroepen: project ‘Fahrenheit’ en aangepaste introductiebezoeken

IV.2.4. Het stimuleren van het lezen en van het bibliotheekgebruik

Ondanks de vele landelijke initiatieven op het vlak van de leesbevordering, verliest het ‘culturele lezen’ steeds meer terrein. De HOB beschouwt het stimuleren van lezen bij kinderen, jongeren en volwassenen als een belangrijke doelstelling.

Acties:

- het uitbouwen van een continu aanbod van leesbevorderende activiteiten per leeftijdsfase. Voorrang gaat hierbij naar de organisatie van activiteiten die op initiatief van het VCOB ontwikkeld worden.
- het publiceren van een digitale nieuwsbrief met veel aandacht voor het literaire aanbod van de bibliotheek.
- het organiseren van thematafels ter promotie van bepaalde collectie-onderdelen.

IV.2.5. De beleveniswaarde van de bibliotheek verhogen

De openbare bibliotheek is een belangrijke maatschappelijke voorziening waar mensen elkaar formeel en informeel kunnen ontmoeten. Het is dus belangrijk dat een bezoek aan de bibliotheek als een aangename en leerrijke ‘belevenis’ ervaren wordt.

Acties:

Bij de uitbreiding en renovatie van de bibliotheekinfrastructuur staat het inspelen op onderstaande belevenisterreinen voorop:

- amusementsbelevenis: koffiehoek, lezingen, tentoonstellingen, ...;
- educatieve belevenis: de uitbouw van een e-platform;
- esthetische belevenis: de ‘look and feel’ van de virtuele bibliotheek moet tastbaar zijn in het nieuwe bibliotheekconcept.

IV.2.6. Optimaliseren van de bibliotheektechnologie, werkprocessen en administratieve procedures

Acties:

Bibliotheektechnologie

- Implementeren van zelfuitleenbalies met RFID (Radio Frequency IDentification).
- Voorzien van ‘hotspot’ en werkplekken voor mobiel internet- en catalogusgebruik.

- Aanbieden van burotica-toepassingen.
- Toegang verlenen tot bestaande on-linecursussen (i.f.v. tewerkstelling e.d.).
- De virtuele bibliotheek ontwikkelen en e-services aanbieden via de HOB-website.
- Koppeling van het tijdregistratiesysteem aan het roosteringsysteem m.b.t. de bezetting van de publieksbalies.

Ledenadministratie

- Invoeren van een nieuw en meer gediversifieerd tarievenbeleid
- Uitwerken van een gemeenschappelijke regeling onder de Brusselse bibliotheken m.b.t de lenersadministratie in het kader van BruNO, het geautomatiseerde bibliotheeknetwerk van de Brusselse openbare Bibliotheken.
- Invoeren van een gerechtelijke procedure bij de lenersrappels.

Vorming

- De organisatie van vorming en bijscholing met als doel de competenties van de bibliotheekmedewerkers op het vlak van de informatiebemiddeling en het omgaan met nieuwe technologie te verhogen.

IV.3. Middelen

Zie V.3. Middelen HOB en SBB.

HOOFDSTUK V: HET STREEKGERICHT BIBLIOTHEEKBELEID

V.1. Missie

Het streekgericht bibliotheekbeleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt gerealiseerd via het Steunpunt Brusselse Bibliotheken (SBB). Het beoogt de kwaliteit, de efficiëntie en de effectiviteit van de dienstverlening van de Nederlandstalige openbare bibliotheken in het Brussels hoofdstedelijk gewest te verhogen, en dit in functie van hun huidige en de potentiële gebruikers.

V.2. Beleidsdoelstellingen

V.2.1: De Nederlandstalige bibliotheken in Brussel kunnen door de ondersteuning van het Steunpunt Brusselse Bibliotheken hun opdracht als ontmoetingscentrum met een informatieve en educatieve taak, met een culturele uitstraling en in een grootstedelijke omgeving beter waarmaken.

Het SBB stimuleert en ondersteunt bibliotheken om een laagdrempelige toegang tot kennis en cultuur aan te bieden, en wil daarmee bewerkstelligen dat elke bibliotheek een rol speelt in het lokaal sociaal beleid om de gemeenschapsvorming en de culturele diversiteit in de gemeente te versterken.

acties: wisselcollecties (groteletterboeken, anderstalige collecties, niet-boek-materialen);
participeren aan Cultuurdatabank...

samenwerking: VCOB, Leesweb, Cultuurnet...

Het SBB ondersteunt de bibliotheken bij het aanbieden en toegankelijk maken van digitale informatie.

acties: aanbieden van gegevensbanken (Mediargus, Biblion), aanleren van ICT-vaardigheden (mobiele internetklassen, 'leren is leuk'-project...)

samenwerking: VCOB, Citizenne, Linc...

Voortzetting van

- de ontwikkeling van een Brussels netwerkwerk voor openbare bibliotheken (BruNO). Het SBB informeert, adviseert en begeleidt de bibliotheken bij de participatie aan BruNO.
- het implementeren van de projecten van het Vlaams Centrum Openbare Bibliotheken inzake een Vlaams netwerk, centrale catalogisering en collectieve producten en diensten. Het SBB begeleidt bibliotheken bij vernieuwende processen inzake het bibliotheekwerk.
- de ondersteuning van de openbare bibliotheken inzake informatica, management, en human resources
- het coördineren en stimuleren van het interbibliothecair leenverkeer
- het nemen van initiatieven inzake leescultuur en het ondersteunen van lokale initiatieven terzake in de bibliotheken: leeskringen, actie rond werelddag van het boek, lees(plezier)bevorderings-projecten voor kinderen en jongeren (type Malle Mona, Fahrenheit 451, speelpleinen...)

V.2.2: Meer Brusselaars kennen de bibliotheken in Brussel en de diversiteit van hun aanbod en maken gebruik van hun dienstverlening

Het SBB ijvert om de positie, de samenhang en het imago van de bibliotheken in Brussel te versterken via een gezamenlijke identiteit.

Het SBB werkt een meerjaren marketingstrategie uit om de bekendheid van de Brusselse bibliotheken te vergroten.

acties: gerichte promotiecampagnes, media-aandacht, Bibliotheekweek/-dag, Jeugdboekenweek, bewegwijzering, infopanelen...

samenwerking: VCOB (landelijke marketingstrategie, gebruikersonderzoeken), Cultuurnet (Collectieve Cultuurmarketing) en/of andere communicatiedeskundigen

V.2.3: Voor groepen die het gewone aanbod van de openbare bibliotheken niet zelfstandig kunnen gebruiken, bestaat een aangepaste eigen voorziening.

Het SBB begeleidt en ondersteunt een doelgroepenwerking die erop gericht is de dienstverlening van de openbare bibliotheken beter bekend te maken bij groepen die de bibliotheek niet kennen of weinig gebruiken, om zodoende hun participatiegraad te verhogen. Het SBB zoekt hiertoe samenwerking met strategische partners.

Het SBB stimuleert de bibliotheken om een aanbod en activiteiten aan te bieden in het kader van het levenslange leren voor laaggeschoolden, met bijzondere aandacht voor deelnemers NT2. Het SBB promoot en ondersteunt deze acties.

acties: aankoop basiscollectie met taalcursussen en leer materiaal voor bibliotheken, samenstelling keuzelijsten, verhogen ICT vaardigheden...

samenwerking: centra voor NT2, Citizenne...

Het SBB werkt voor niet-mobiele leners een 'Bib aan huis' project uit. Het SBB initieert, coördineert en ondersteunt de acties van de plaatselijke bibliotheken, organiseert vorming en voert de promotie.

samenwerking: Seniorencentrum, De Post

Het SBB onderzoekt waar noden bestaan voor een verdere doelgroepenwerking, en werkt desgevallend een specifieke werking uit, in samenwerking met partners.

acties: aanbod van basispakket NT2 en beperkte collectie fictie van Nederlands makkelijk lezen, meertalige wegwijsfolder naar Brusselse bibliotheken

samenwerking: het Huis van het Nederlands,

aanbod voor: centra voor asielzoekers, Nederlandstalige dagcentra en centra voor beschermd wonen, centra voor beschut/begeleid wonen voor thuislozen, woonbegeleiding jongeren, onthaalhuizen...

Voortzetting van

- de bibliotheekwerking in gevangenis van Sint-Gillis
- een bibliotheekwerking in rusthuizen
- de Boekenbende aan Huis, en andere leesbevorderingscampagnes voor kinderen en jongeren met een taalachterstand:

acties: verbreden en verdiepen van de Boekenbende aan Huis, onderzoeken van de impact ervan, studiedag en viering naar aanleiding van 10^e verjaardag

samenwerking: basisscholen, hogescholen, Schoolopbouwwerk

V.2.4: Meer Brusselaars kunnen in hun eigen gemeente terecht voor een adequate bibliotheekvoorziening.

De concrete doelstellingen van actieplan 2003-2005 worden voortgezet: toelichting en begeleiding van inrichtende instanties, bezorgen van advies en inlichtingen, toelichting en voortdurende actualisering van het stappenplan... Het SBB bewerkstelligt een differentiatie in het profiel van nieuwe vestigingen, in functie van het lokale publiek.

Nog te realiseren:

- filiaal HOB in Sint-Joost-ten-Node
- overname filiaal Vorst door gemeente
- bibliotheekvoorziening in Ganshoren
- bibliotheekvoorziening in Oudergem

V.3. Middelen voor de HOB en het SBB

V.3.1. Personeelsformatie

De ingevulde personeelsformatie bedraagt momenteel 34 VTE, waarvan:

- 25 ½ VTE ten behoeve van de werking van de OB,
- 5 VTE ten behoeve van de SBB-projecten
- 3 ½ VTE ten behoeve van de coördinatie en de ondersteunende diensten (hoofdbibliothecaris, secretariaat en bibliotheektechnologie)

Voor de eerstkomende jaren wordt gestreefd naar een jaarlijkse uitbreiding van de personeelsformatie met 2 ½ VTE, totdat de volledige invulling van de personeelsformatie bereikt is. Dit gebeurt uiteraard binnen de beperkingen van de VGC-begroting.

V.3.2. Werkingsmiddelen HOB

Aanpassing van de VGC-subsidie aan de vzw HOB voor de werking van de openbare bibliotheek en het streekgericht bibliotheekbeleid.

In 2005 bedraagt deze subsidie in het totaal € 248.000, waarvan:

- € 142.000 voor de projecten van het SBB
- € 106.000 voor de werking van de openbare bibliotheek, alsook voor de logistieke uitgaven en omkaderingskosten van het geheel van de HOB (bestuurs- en organisatiekosten, port, telefoon)

V.3.3. Middelen voor de aankoop en onderhoud van de informatica

Ingevolge de overdracht van de informatica van de HOB aan de VGC in 2003, werd de VGC-subsidie aan de vzw HOB in 2004 verminderd met € 310.000 (€ 200.000: OB en € 110.000: SBB).

Vanaf 2004 beheert de VGC rechtstreeks de informaticaprojecten van de HOB. In 2004 werden binnen het CIBG-team 2 VTE aangesteld ten behoeve van het informaticaproject van de HOB.

V.3.4. Middelen ter ondersteuning van de Brusselse openbare bibliotheken:

De nodige middelen dienen voorzien te worden ter subsidiëring van:

- de bouw- en verbouwingswerken
- gemeentelijke initiatieven voor inrichting van de bibliotheken
- huur bibliotheekinfrastructuur
- vrije plaatselijke openbare bibliotheken

V.3.5. Huisvesting

Uitbreiding en renovatie van de bibliotheekinfrastructuur: Voor de jaren 2006 en 2007 is de uitbreiding van de infrastructuur met telkens één verdieping voorzien.

Guy VANHELGEL,

Collegevoorzitter bevoegd voor Onderwijs, Beroepsopleiding en Begroting

Pascal SMET,

Collegelid bevoegd voor Cultuur en Patrimonium

Brigitte GROUWELS,

Collegelid bevoegd voor Welzijn, Gezondheid en Ambtenarenzaken